

Naujausi tarptautinių tyrimų mokinių pasiekimai: kas svarbu ir kas nereikšminga Lietuvos švietimo padangėje?

IEA ICCS 2022 ir EBPO PISA 2022

Dr. Rita Dukynaitė

2023-12-07

Alanta

Konferencija–seminaras „Kartu mes galime daugiau“

Kas yra ICCS?

ICCS (angl. *International Civic and Citizenship Education Study*) – **tai tarptautinis pilietinio ugdymo ir pilietiškumo tyrimas.**

IEA ICCS tyrimą inicijuoja Tarptautinė švietimo pasiekimų vertinimo asociacija (angl. *International Association for the Evaluation of Educational Achievement*).

Iš dalies tyrimą finansavo Europos Komisija.

- **Trečiasis ciklas 2022 m.** (24 dalyviai: 22 šalys ir 2 teritorijos).
- CIVED (angl. *Civic Education Study*) 1996–1997, 1999, 2000).
- Pirmasis ICCS ciklas 2009 m. (38 šalys).
- Antrasis ciklas 2016 m. (24 dalyviai: 23 šalys ir 1 teritorija).
- Ketinama tyrimą vykdyti kas 5 metus.
- **LIETUVA** dalyvavo visuose tyrimų cikluose po nepriklausomybės.

Tyrimo tikslas

- **Ištirti, kaip jauni žmonės yra pasirengę atlikti savo kaip piliečių vaidmenį.**

Tyrimo metu renkama informacija apie mokinių pilietines žinias ir supratimą, nuostatas ir su pilietiškumu susijusią elgseną.

- **Pilietinis ugdymas** – tai procesas, kuriame dalyvauja įvairūs formalūs ir neformalūs socializacijos tarpininkai, vienaip ar kitaip darantys įtaką pilietiniam jaunuolių ugdymui.
- **Pilietiškumas** – tai žinios ir nuostatos apie dalyvavimą pilietiniame ir visuomeniniame gyvenime ir šio dalyvavimo būdus, žmonių tarpusavio sąveiką, bendruomenių formavimąsi.
- **Pilietinės žinios** apima ne tik konkrečių faktų išmanymą, bet ir jų supratimą bei taikymą.

ICCS 2022 tiriamosios sritys:

- Tvarumas
- Įvairovė
- Jaunų žmonių požiūris į politinę sistemą
- Skaitmeninių technologijų naudojimas pilietiniame dalyvavime
- Globalus pilietiškumas

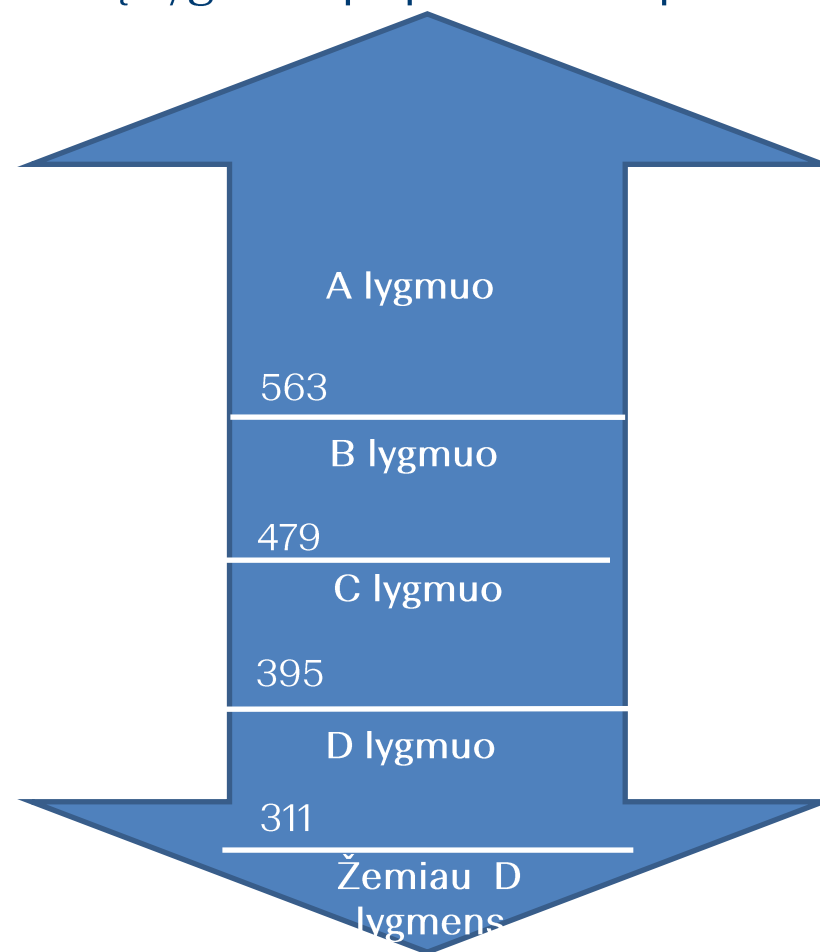
Tyrimo teorinio modelio dimensijos:

- Pilietinės žinios
- Pilietinės nuostatos ir dalyvavimas

Tyrimo ICCS 2022 pasiekimų lygmenys

- ICCS tyrimo rezultatai pateikiami pagal pasiekimų lygmenis, atspindinčius mokinių gebėjimų skalę nuo **pamatinių demokratijos principų atpažinimo (D lygmuo)** iki **kompleksinių pilietinių žinių ir analitinių gebėjimų (A lygmuo)**.
  - Ši skalė yra **hierarchinė** – aukštesnis pasiekimų lygmuo paprastai atspindi vis sudėtingesnę turinį ir aukštesnius mokinių gebėjimus.
-
- A lygmuo – **563** skalės taškai ir daugiau
  - B lygmuo – **479–562** skalės taškai
  - C lygmuo – **395–478** skalės taškai
  - D lygmuo – **311–394** skalės taškai
  - Žemiau D lygmens – **310** ir mažiau taškų

ICCS 2022 lyginamieji šalių rezultatai

Mokinių pilietinių žinių pasiekimai

ICCS rezultatų pasiskirstymas

Šalys	Klasė	Amžiaus vidurkis	Rezultatų vidurkis
Taivanas	8	14,2	583 (2,3) ▲
Švedija	8	14,8	565 (3,5) ▲
Lenkija	8	14,4	554 (2,5) ▲
Estija	8	15,0	545 (5,5) ▲
Kroatija	8	14,7	531 (2,6) ▲
Norvegija (9)	9	14,9	529 (2,8) ▲
Italija	8	13,8	523 (3,6) ▲
Ispanija	8	14,0	510 (3,3)
LIETUVA	8	14,8	509 (4,0)
Nyderlandai	8	14,1	508 (4,1)
Prancūzija	8	13,9	508 (3,3)
Slovėnija	8	13,9	504 (2,3)
Slovakija	8	14,3	501 (3,3) ▼
Latvija	8	14,8	490 (2,8) ▼
Malta	8	13,6	490 (7,4) ▼
Rumunija	8	15,0	470 (9,1) ▼
Serbija	8	14,6	464 (3,4) ▼
Kipras	8	13,9	459 (2,5) ▼
Bulgarija	8	14,8	456 (4,6) ▼
Kolumbija	8	14,1	452 (3,8) ▼
ICCS 2022 vidurkis		14,4	508 (0,9)
Šalys, neatitikusios imties reikalavimų			
Brazilija	8	14,1	457 (3,3)
Danija	8	14,8	556 (3,5)
Teritorija			
Š. Reinas-Vestfalija (Vokietija)	8	14,3	524 (2,6) ▲
Teritorija, neatitikusi imties reikalavimų			
Šlėzvigas-Holšteinas (Vokietija)	8	14,5	544 (4,4)

- **LIETUVOS** rezultatas – **509** skalės taškai, statistiškai nereikšmingai aukščiau už ICCS 2022 vidurkį.
- Šalys, kurių rezultatai panašūs į **LIETUVOS** mokinių pasiekimus: Ispanija, Nyderlandai, Prancūzija, Slovėnija, Slovakija.
- **LIETUVA** yra 8–13 pozicijoje iš 20* šalių dalyvių, tenkinusių imties reikalavimus. Statistiškai reikšmingai **LIETUVĄ** lenkia 7 šalys.

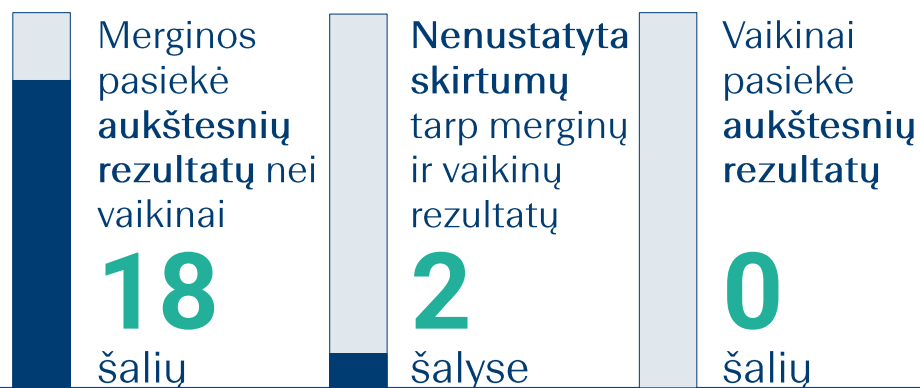
*Iš 22 dalyvavusių šalių ir 2 teritorijų tyrimo imties reikalavimus atitiko 20, o teritorijų rezultatai su šalimis nelyginami.

Nors 2016 m., palyginti su 2009 m., pilietinių žinių rezultatai daugelyje šalių padidėjo, tačiau lyginant 2022 m. ir 2016 m. duomenis, rezultatai nepagerėjo nė vienoje šalyje.

2016–2022 tendencijos

ICCS 2022 šalyse merginos pasiekė aukštesnių pilietinių žinių rezultatų nei vaikinai

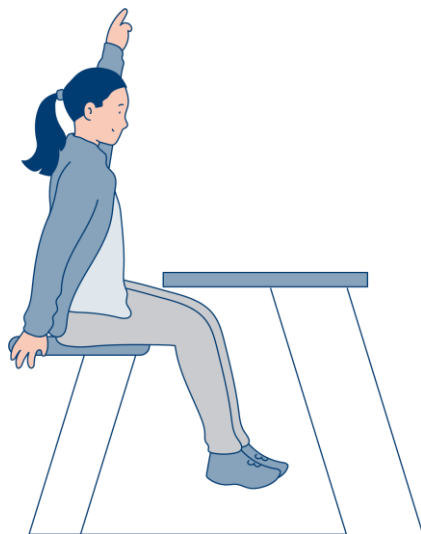

Visuose trijuose ICCS tyrimo cikluose merginų pasiekimų vidurkiai buvo aukštesni nei vaikinų.

ICCS 2022 rezultatų pasiskirstymas pagal lytį

LIETUVOJE merginos pasiekė statistiškai reikšmingai aukštesnių rezultatų nei vaikinai.

527 taškai

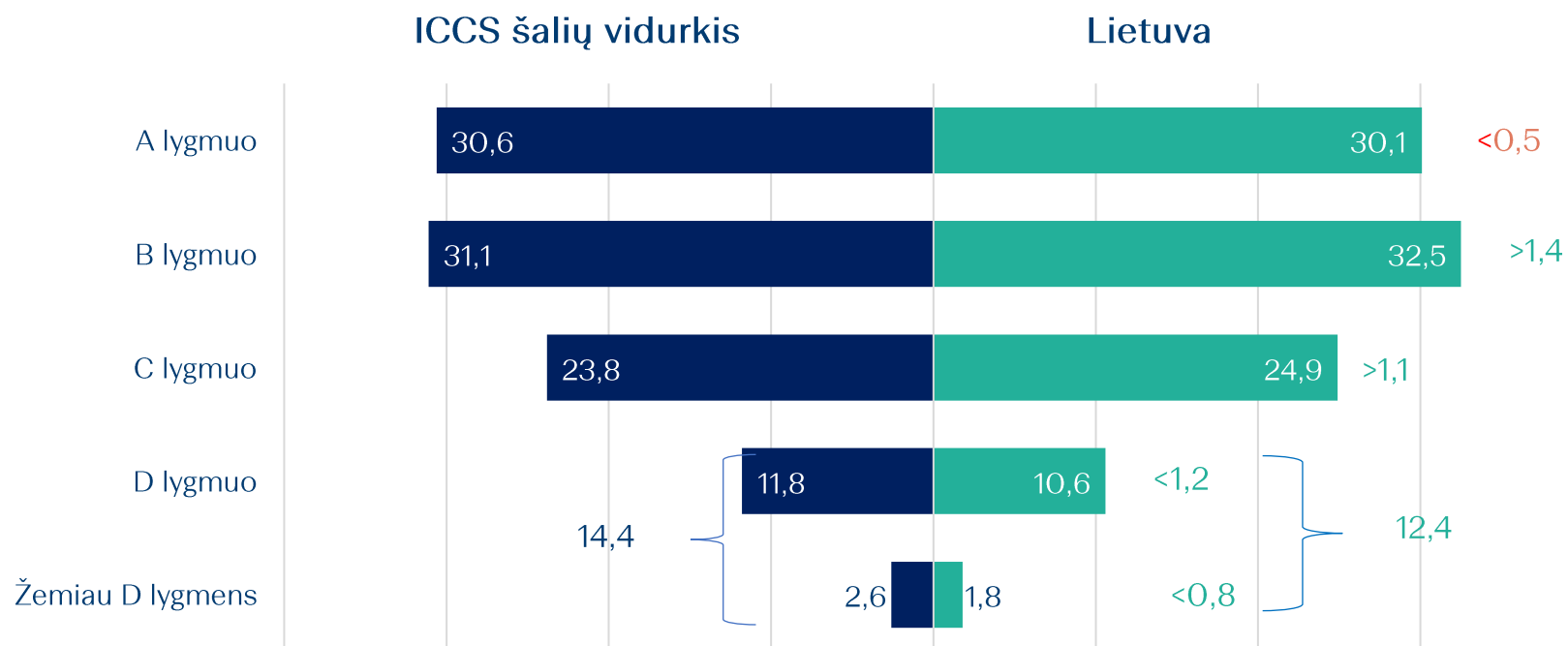

491 taškas

Skirtumas – 35 taškai

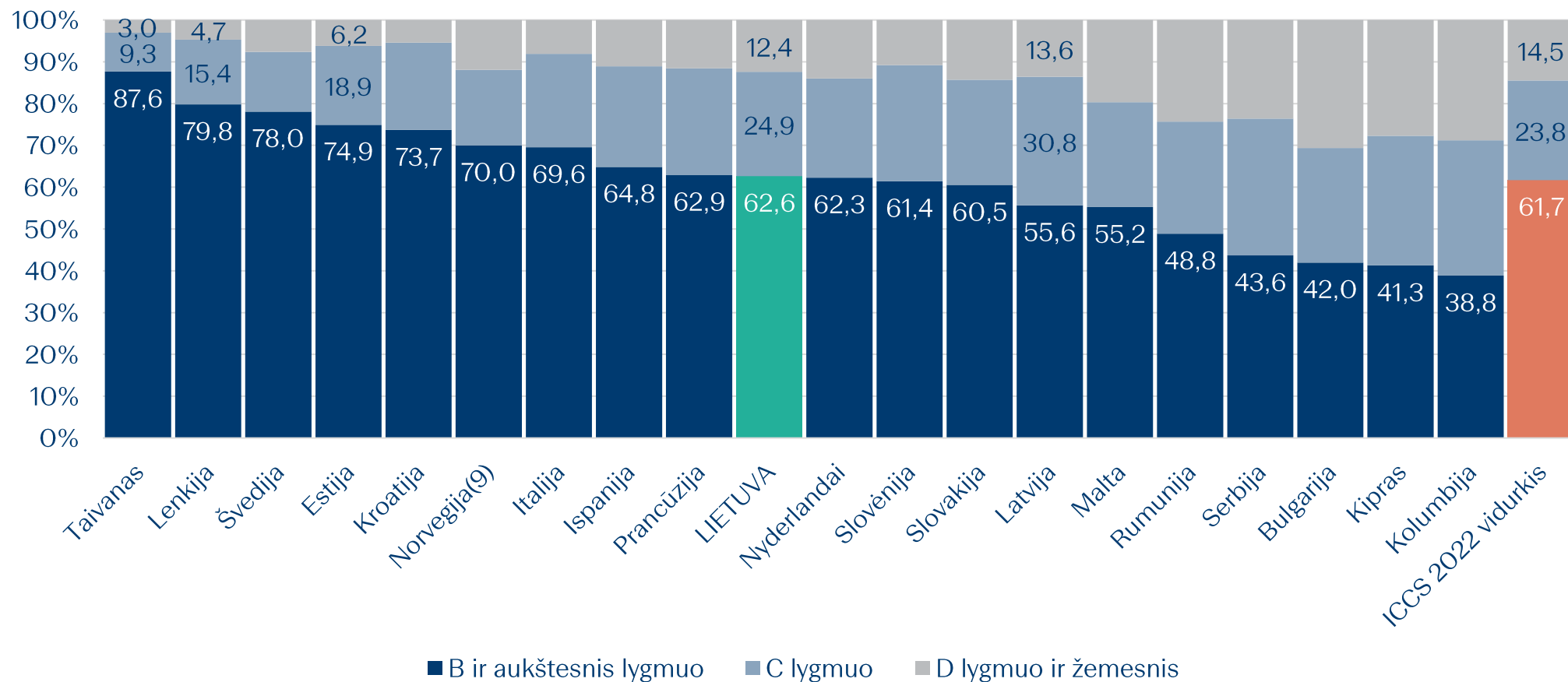
Pagal merginų ir vaikinų atotrūkį **LIETUVA** yra 3–4 vietoje.
Didesnis atotrūkis Bulgarijoje (41 taškas), Švedijoje (37), Norvegijoje (36).

ICCS 2022 rezultatų pasiskirstymas pagal pasiekimų lygmenis (proc.)

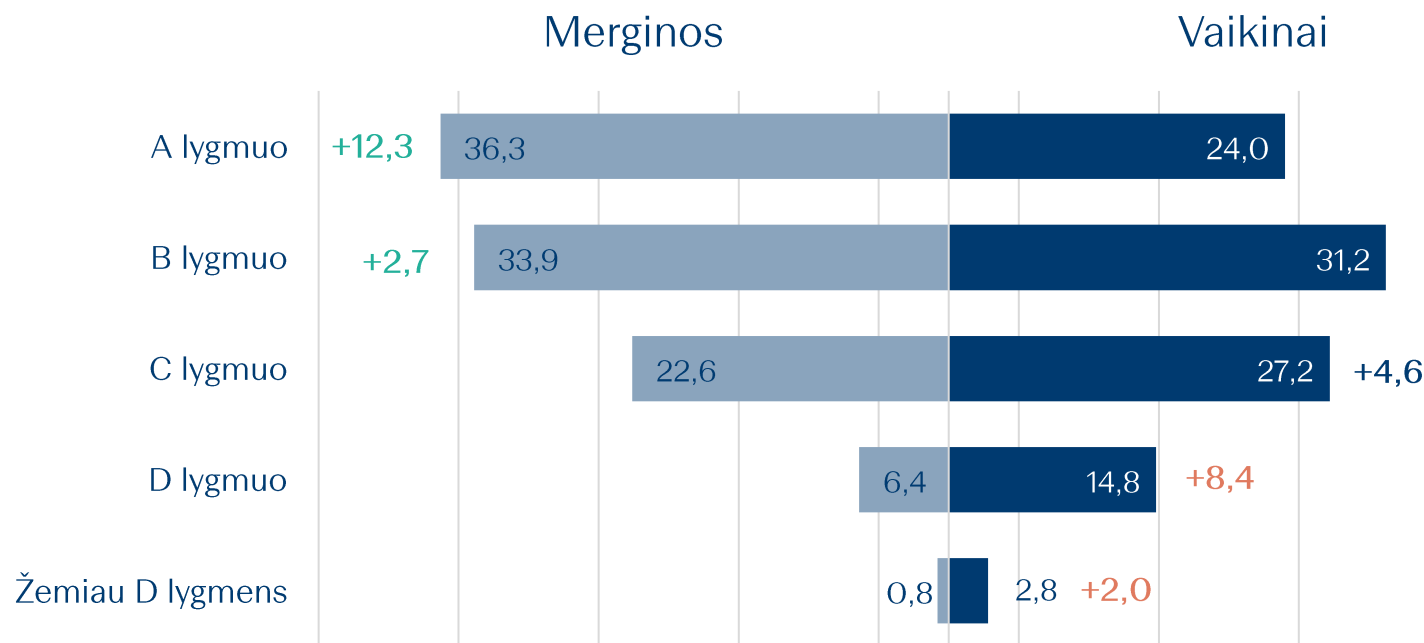

- C lygmens nepasiekusių mokinių LIETUVOJE 2,0 proc. punktais mažiau nei ICCS šalių vidurkis.
- Aukščiausio A lygmens mokinių LIETUVOJE yra 0,5 proc. punkto mažiau nei ICCS šalių vidurkis.
- Pagal mokinių, pasiekusių B ir A lygmenį, dalį LIETUVA yra 9–10 pozicijoje iš 20 ICCS 2022 šalių.

ICCS 2022 šalių pasiskirstymas pagal pasiekimų lygmenis

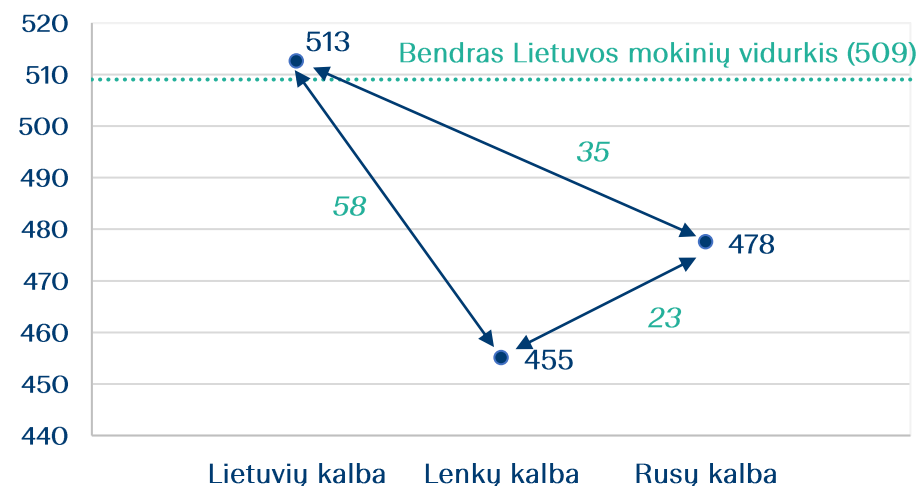
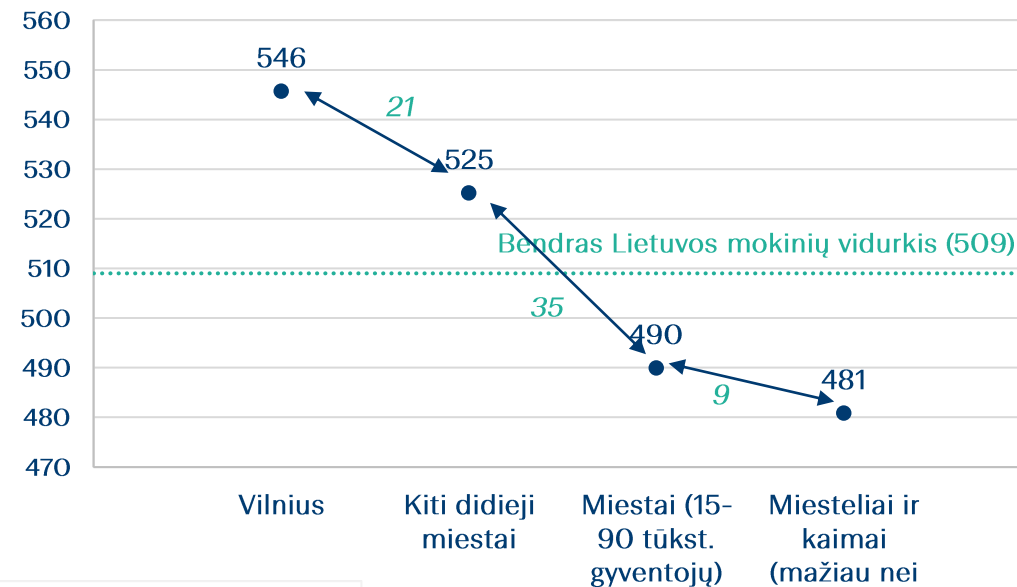
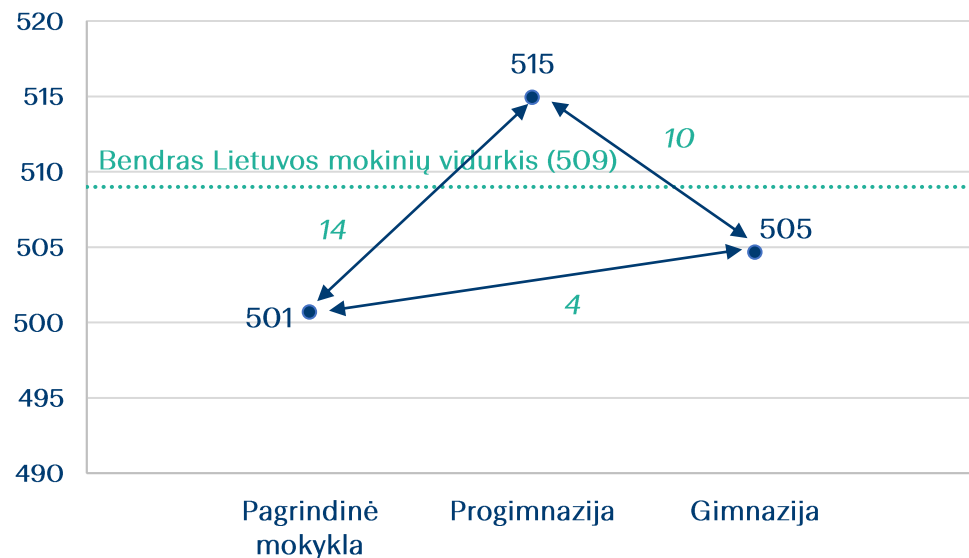

LIETUVOS ICCS 2022 rezultatų pasiskirstymas pagal pasiekimų lygmenis ir lytį (proc.)

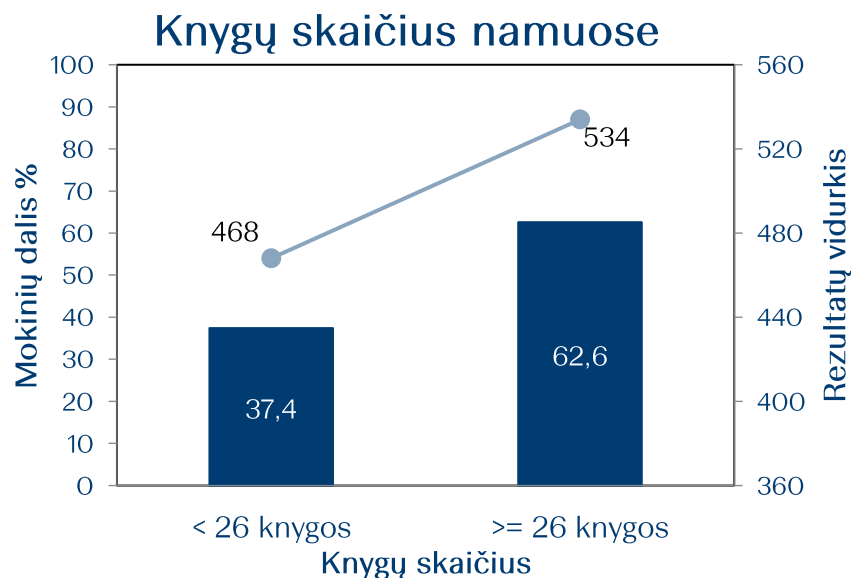
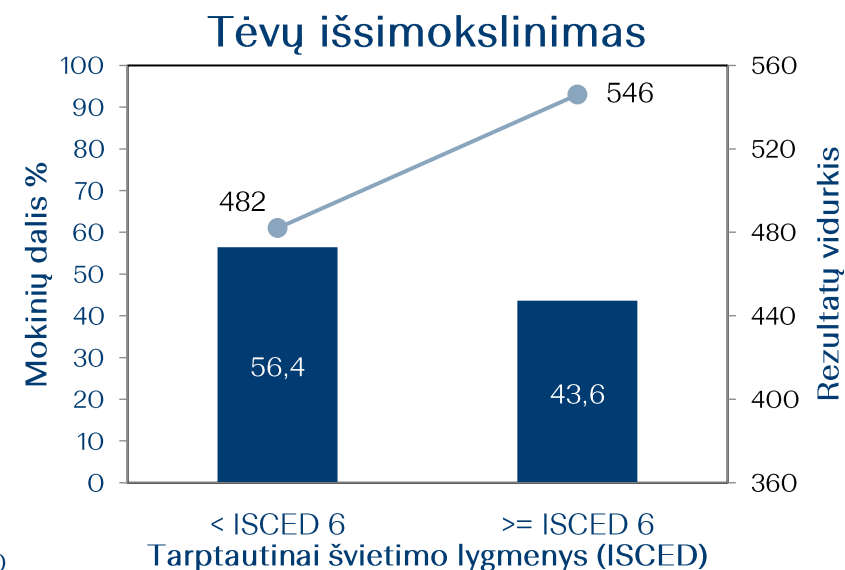
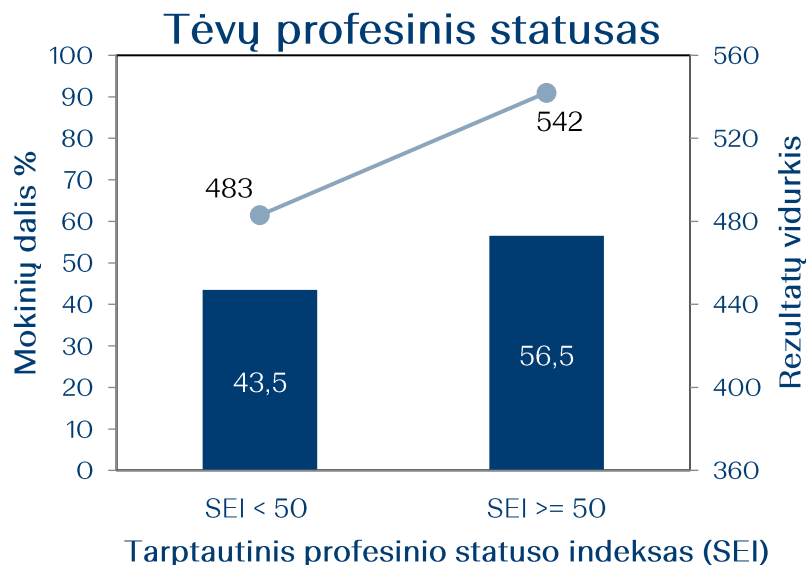

- Aukščiausią A lygmenį pasiekė 12,3 proc. punktais daugiau merginų nei vaikinių (2016 m. 10,5 proc. punktais).
- C lygmens nepasiekė beveik 2,5 kartus daugiau vaikinių nei merginų.

LIETUVOS mokinių pilietinių žinių rezultatai pagal mokyklos, vietovės tipą ir mokomąją kalbą

LIETUVOS mokinių ir jų rezultatų pasiskirstymas pagal mokinių socialinės, ekonominės, kultūrinės (SEK) aplinkos veiksnius

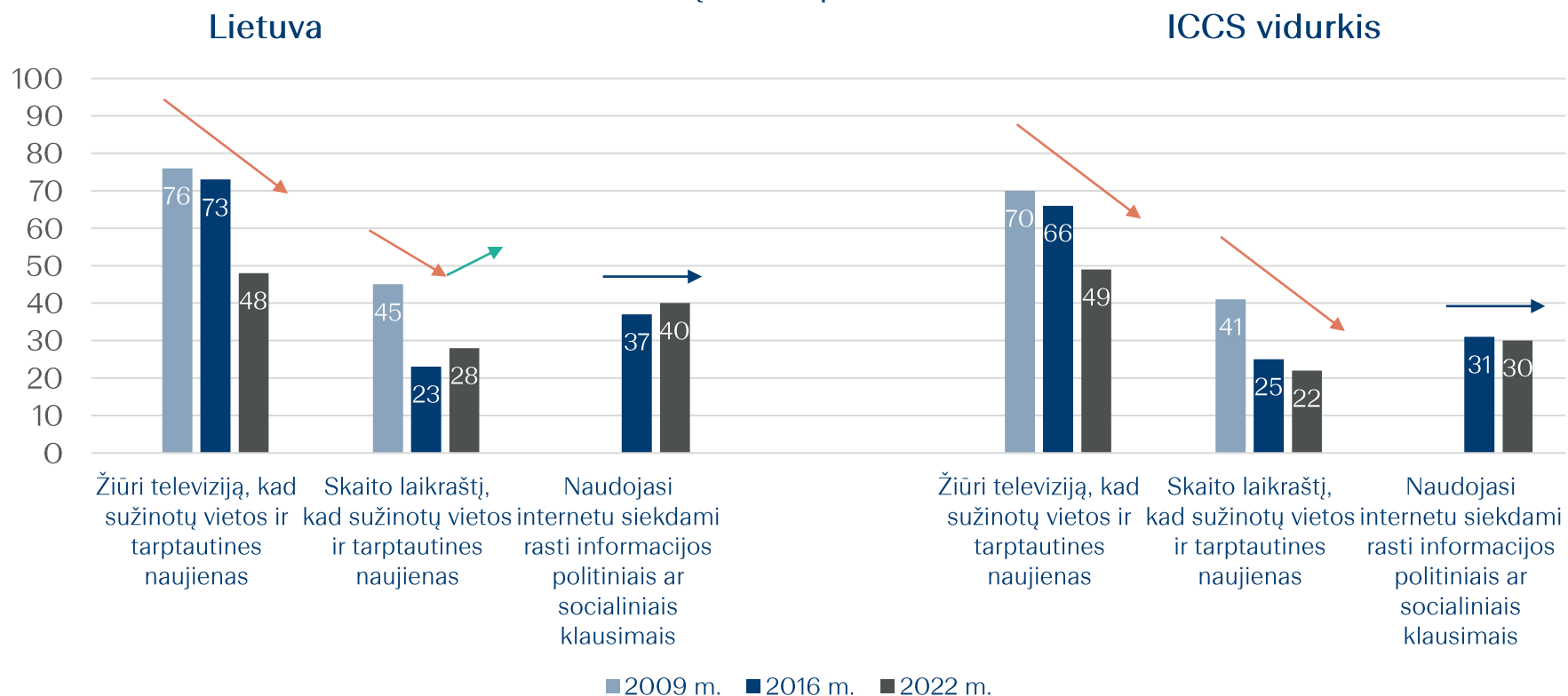

Mokinių pilietinio dalyvavimo aspektai

Mokinių domėjimasis socialiniu ir politiniu gyvenimu – informacijos paieška

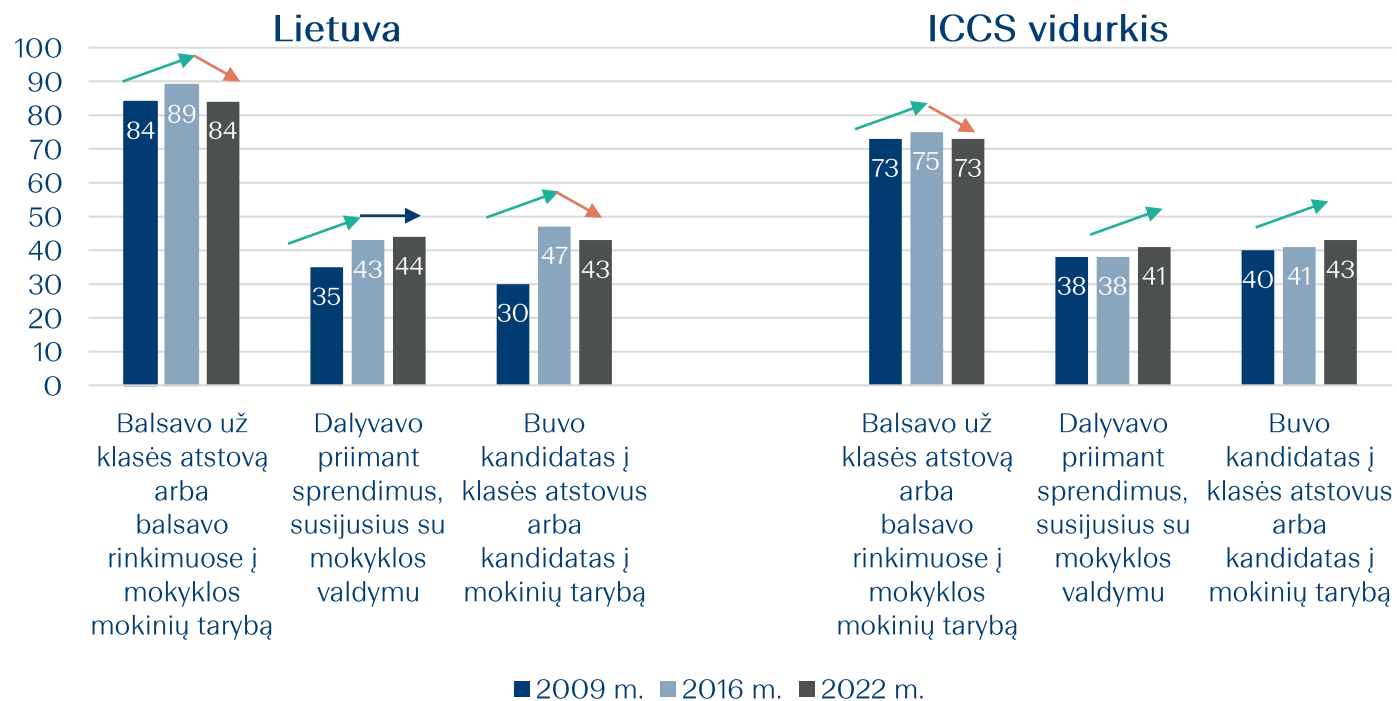
Mokinių, nurodžiusių, kad užsiima tam tikra veikla mažiausiai kartą per savaitę, dalis procentais

Norėdami sužinoti vietas ar tarptautines naujienas, ir ICCS 2022 šalyse, ir **LIETUVOJE** mažiau mokinių žiūri televiziją.

Mokinių dalyvavimas pilietinėje veikloje mokykloje

Mokinių, nurodžiusių, kad kada nors dalyvavo nurodytose veiklose,
dalis procentais

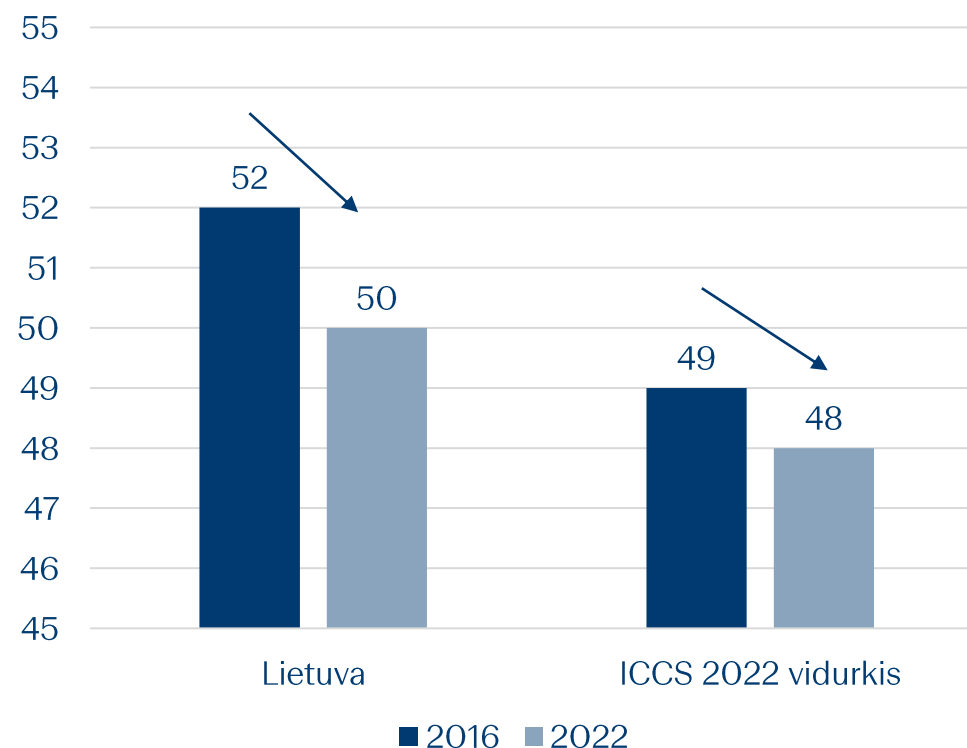
- Didesnė mokinių dalis **LIETUVOJE** nei ICCS 2022 šalyse mokykloje balsavo ir dalyvavo priimant sprendimus.
- **LIETUVOJE** sumažėjo arba statistškai reikšmingai nepasikeitė mokinių, dalyvavusių išvardintose veiklose, dalis.

Mokinių ketinimai ateityje aktyviai dalyvauti legalioje veikloje

- **LIETUVOJE** ketinimo dalyvauti legalioje veikloje indekso reikšmė statistiškai reikšmingai **aukščiau** bendro ICCS 2022 šalių vidurkio – didesnė dalis mokinių **LIETUVOJE** ketina dalyvauti legaliose veiklose.
- **LIETUVOJE** ir ICCS 2022 šalyse indekso reikšmė statistiškai reikšmingai **sumažėjo** – **sumažėjo mokinių, išreiškusių ketinimą ateityje dalyvauti legaliose veiklose, dalis.**
- **LIETUVOJE** mokiniai, kurių žinių lygmuo siekia B ir aukštesnį lygmenį, labiau linkę išreikšti ketinimą dalyvauti legaliose veiklose ateityje.

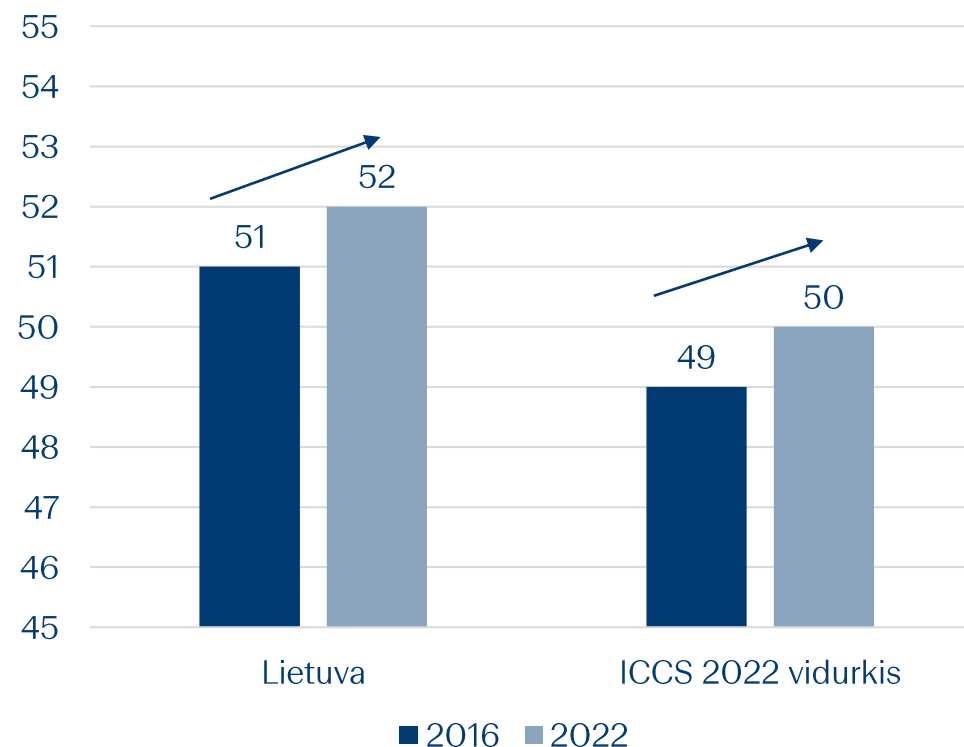
Mokinių ketinimo ateityje aktyviai dalyvauti legalioje veikloje, indeksas

Mokinių ketinimai ateityje aktyviai dalyvauti nelegalioje veikloje

- **LIETUVOJE** ketinimo dalyvauti nelegalioje veikloje indekso reikšmė statistiškai reikšmingai **aukštesnė už ICCS 2022 šalių vidurkį** – **didesnė mokinių dalis LIETUVOJE** ketina dalyvauti nelegalioje veikloje.
- Ir ICCS 2022 šalyse, ir **LIETUVOJE** indekso reikšmė statistiškai reikšmingai padidėjo. **Padaugėjo mokinių, išreiškusių ketinimą dalyvauti nelegalioje veikloje, dalis.**
- Mokiniai, kurių žinių lygmuo **žemiau nei B**, labiau linkę išreikšti ketinimą ateityje dalyvauti nelegaliose veiklose ir **LIETUVOJE**, ir ICCS 2022 šalyse.

Mokinių ketinimai ateityje aktyviai dalyvauti nelegalioje veikloje, indeksas

ICCS 2022 šalių rezultatai rodo, kad tik ketvirtadalis mokinių ketina ateityje dalyvauti politinėje veikloje

Palyginti su 2016 m., ketinimas sumažėjo tik 4 šalyse iš 13, tarp jų ir LIETUVOJE.

*Medžiaga išversta iš pirminio IEA šaltinio.

Mokinių požiūris į visuomenei aktualius klausimus

ICCS 2022 šalyse – 74 proc.,
LIETUVOJE – 78 proc.
mokinių tiki, kad
demokratija – geriausia
valdymo forma.

Vis dėlto nemaža dalis mokinių
išreiškė kritišką požiūrį į tai, kaip
demokratija veikia jų šalyse, tik **apie
pusė ir ICCS 2022, ir Lietuvos**
mokinių sutiko, kad išrinkti
parlamento nariai savo šalies žmonių
interesams atstovauja gerai.

Mokinių požiūris į vyriausybės teisę skelbti apribojimus ekstremalios situacijos šalyje atveju

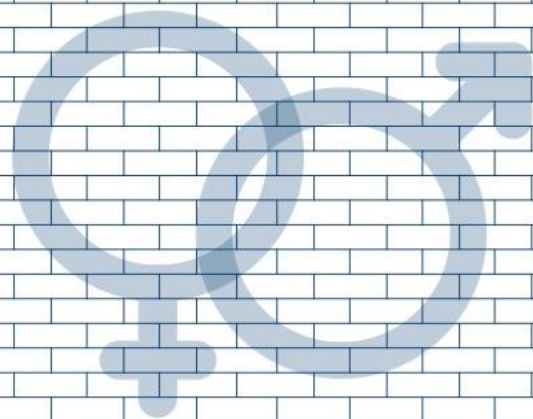
Procentinė dalis mokinių, nurodžiusių, kad visiškai sutinka ar sutinka su vyriausybės teise :

- **LIETUVOS** mokiniai **labiau linkę pritarti** apribojimams nei vidutiniškai ICCS 2022 šalių mokiniai.
- Apribojimams **labiau linkę pritarti** aukštesnį nei B žinių lygmenį pasiekę ir aukštesnėje SEK padėtyje esantys mokiniai.

ICCS 2022 šalyse dauguma jaunų žmonių palaiko lyčių lygybę, didesnį palaikymą išreiškė merginos

Mokinių, nurodžiusių, kad visiškai sutinka ir sutinka su teiginiais, dalis procentais:

„Vyrai ir moterys privalo turėti lygias galimybes dirbti valdžios institucijose.“

94 proc.

LIETUVOJE
92 proc.

„Vyrai ir moterys privalo turėti visais atžvilgiais vienodas teises.“

91 proc.

LIETUVOJE
90 proc.

„Už tą patį darbą vyrams ir moterims turėtų būti mokamas vienodas atlyginimas.“

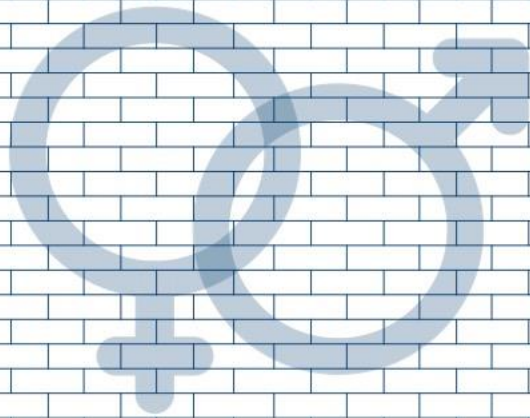
90 proc.

LIETUVOJE
89 proc.

*Medžiaga išversta iš pirminio IEA šaltinio.

Tačiau dalis mokinių nesutinka su lygiomis vyrų ir moterų teisėmis

Mokinių, nurodžiusių, kad visiškai sutinka ir sutinka su teiginiais, dalis procentais:

„Moterys turėtų nesikišti į politiką.“

16 proc.

LIETUVOJE
15 proc.

„Kai trūksta darbo vietų, vyrai privalo turėti daugiau galimybių įsidarbinti nei moterys.“

21 proc.

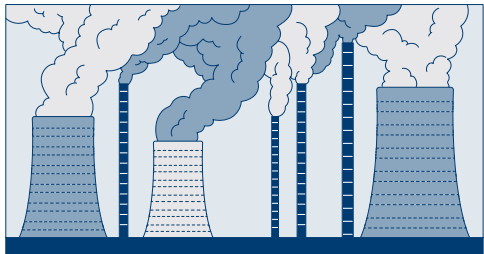
LIETUVOJE
23 proc.

„Vyrai labiau tinka būti politiniais lyderiais nei moterys.“

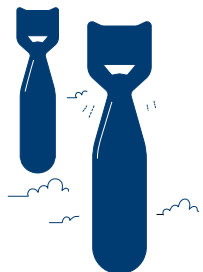
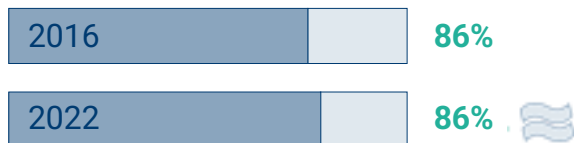
25 proc.

LIETUVOJE
27 proc.

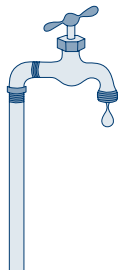
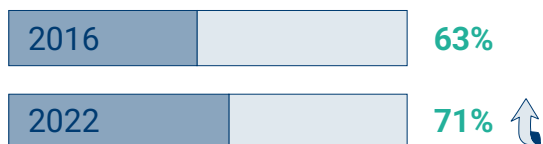
LIETUVOS mokinių keliančių grėsmę pasaulio ateičiai veiksmų vertinimas, proc.

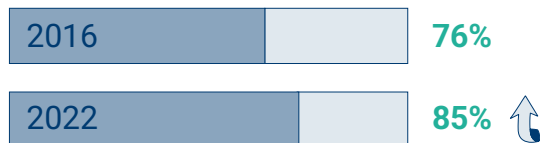
Aplinkos tarša

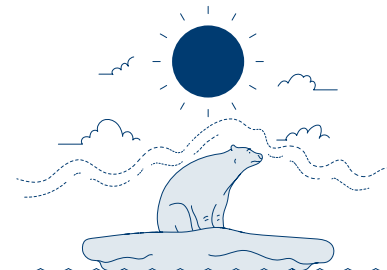
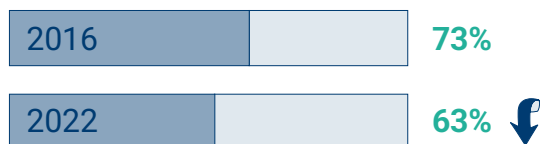
Ginkluoti konfliktai

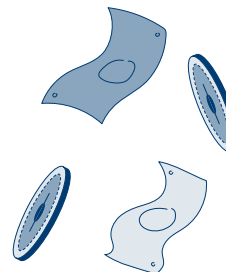
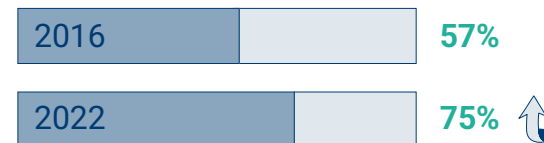
Vandens trūkumas

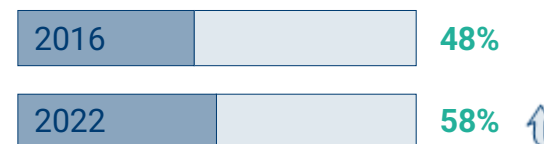
Užkrečiamos ligos

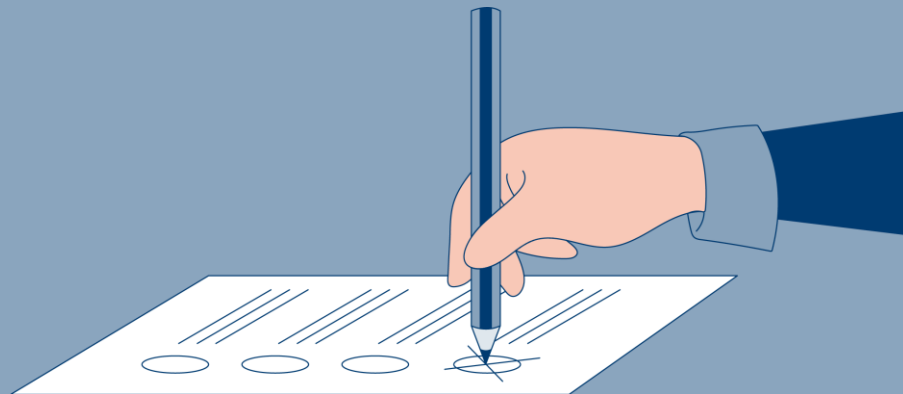
Klimato kaita

Pasaulinės finansų krizės

Ižvalgos ir rekomendacijos

Pirminės įžvalgos ir rekomendacijos (1)

- Šalyse pilietinis ugdymas vykdomas skirtingais būdais, nėra tik vieno geriausio, todėl siūloma naudoti esamą ugdymo būdą, tačiau būtina suprasti, kad ši sritis yra **visų mokomųjų dalykų mokytojų** prerogatyva.
- Padėti **mokytojams labiau pasirengti**:
  - gerinti kiekvieno mokinio pasiekimus, ypač didinant mokinių, pasiekusių **aukščiausius lygmenis**, dalį, ir mažinant mokinių, pasiekusių **žemiausius lygmenis**, dalį;
  - ugdymo turiniui, susijusiam su pilietiniu ugdymu, įgyvendinti;
  - skatinti **patrauklią** visuomeninę **veiklą** vietos bendruomenėse;
  - socialiniuose tinkluose populiarinant **legalias** aktyvaus pilietinio dalyvavimo **formas**.
- Į pedagogų pilietiškumo ir pilietinio ugdymo kvalifikacijos tobulinimo kursų turinį **įtraukti** lyčių lygybės, vyrų ir moterų lygių galimybių, etninės grupės ar rasės galimybių temas. Taip pat balsavimo, įstatymų priėmimo, įsitraukimo, dalyvavimo pilietinėse veiklose temas.

Pirminės įžvalgos ir rekomendacijos (2)

- Gerinti mokinių pilietines žinias ir supratimą apie legalios pilietinės veiklos (taip pat ir protesto) formas ir jų suteikiamas galimybes, puoselėti vertybines nuostatas.
- Rasti tinkamų priemonių didinti mokinių **aspiracijas ir gebėjimus naudotis legaliomis pilietinio gyvenimo formomis**

(Sic! Maždaug trečdalis šalies mokinių nurodė ketinantys ateityje dalyvauti nelegalioje veikloje (įvairiose nelegaliose protesto akcijose)).

- Daugiau dėmesio skirti:
  - mokinių kritiniam ir savarankiškam **mąstymui** ugdyti;
  - aplinką gerbiančiam ir tausojančiam **požiūriui** formuoti;
  - **žinioms** apie socialines, politines ir pilietines institucijas;
  - mokyti **apginti** savo požiūrį;
  - mokinių teigiamoms pilietinėms **nuostatoms** formotis lyčių, etninių grupių ar rasių lygių galimybių požiūriu.
  - **vaikinių** pilietiniam ugdymui stiprinti, atsižvelgti į tai, kad vaikinių rezultatai yra žemesni, jie dažiau linkę imtis nelegalių veiklos formų, dažniau susiduria su patyčiomis.

Pirminės įžvalgos ir rekomendacijos (3)

- Savivaldybėms ir mokykloms ieškoti tinkamiausių priemonių **mažinti atotrūkį** tarp aukščiausius ir žemiausius lygmenis pasiekiančių mokinių.
- Stiprinti **mokyklos** atliekamą **kompensuojamąją funkciją** (pvz., turtinga biblioteka, galimybė naudotis kompiuteriais ir internetu, pasikalbėti su suaugusiais (nebūtinai su mokytojais, atsakingais už pilietinį ugdymą) apie politines ir socialines problemas, taip pat apie tai, kas vyksta kitose šalyse) kaip itin svarbią ugdant mokinių iš mažiau palankios SEK aplinkos pilietinius gebėjimus.

(Sic! ICCS tyrimas parodė, kad namų aplinkos kontekstas (ypač tėvų profesinis statusas, tėvų išsimokslinimas ir knygų skaičius namuose) yra stipriausiai susijęs su mokinių pilietinėmis žiniomis. SEK, lyties, kalbiniai skirtumai ne tik veikia mokinių pasiekimus, tačiau gali atsilipti ir tolesnėms mokinių kaip demokratinės visuomenės piliečių galimybėms ir pasirinkimams. Tai, kad jauni žmonės turi nevienodas galimybes gauti pilietines žinias, yra ne tik mokyklos, bet ir demokratijos problema.)

Pirminės įžvalgos ir rekomendacijos (4)

- Siekiant gerinti jaunuolių pilietines žinias ir nusiteikimą ateityje dalyvauti pilietinėje veikloje, rekomenduojama:
  - mokiniams sudaryti **daugiau įvairių galimybių aktyviai dalyvauti pilietinėje ir visuomeninėje veikloje,**
  - mokyklose įsteigti pagrindines **demokratinės valdymo** struktūras,
  - skatinti mokinius įsitraukti į socialines mokyklos **iniciatyvas**

(Sic! Egzistuoja ryšys tarp to, su kokiomis demokratinėmis įsitraukimo formomis mokiniai susiduria mokykloje, ir jų požiūrio į savo pilietinį dalyvavimą ateityje. Pavyzdžiui, nustatytas **ryšys tarp klasės klimato, patirties, susijusios su pilietiniu dalyvavimu mokykloje, ir pilietinių žinių lygio bei ketinimo ateityje dalyvauti pilietiniame gyvenime.)**

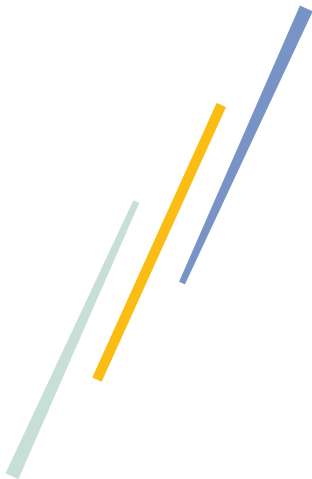
Kas yra tyrimas EBPO PISA?

PISA (angl. *Programme for International Student Assessment*) – kas trejus* metus vykdomas tarptautinis penkiolikmečių tyrimas, skirtas įvertinti mokinių žinias ir gebėjimus, reikalingus sėkmingai dalyvauti visuomenės gyvenime, tai pritaikyti nepažįstamose situacijose mokykloje ir už jos ribų.

2022 m. dalyvavo **81 šalis ir regionai** (37 EBPO šalys (ar jų dalys) ir 44 šalys partnerės).

* Nuo 2025 metų ciklai vyks kas 4 metus.

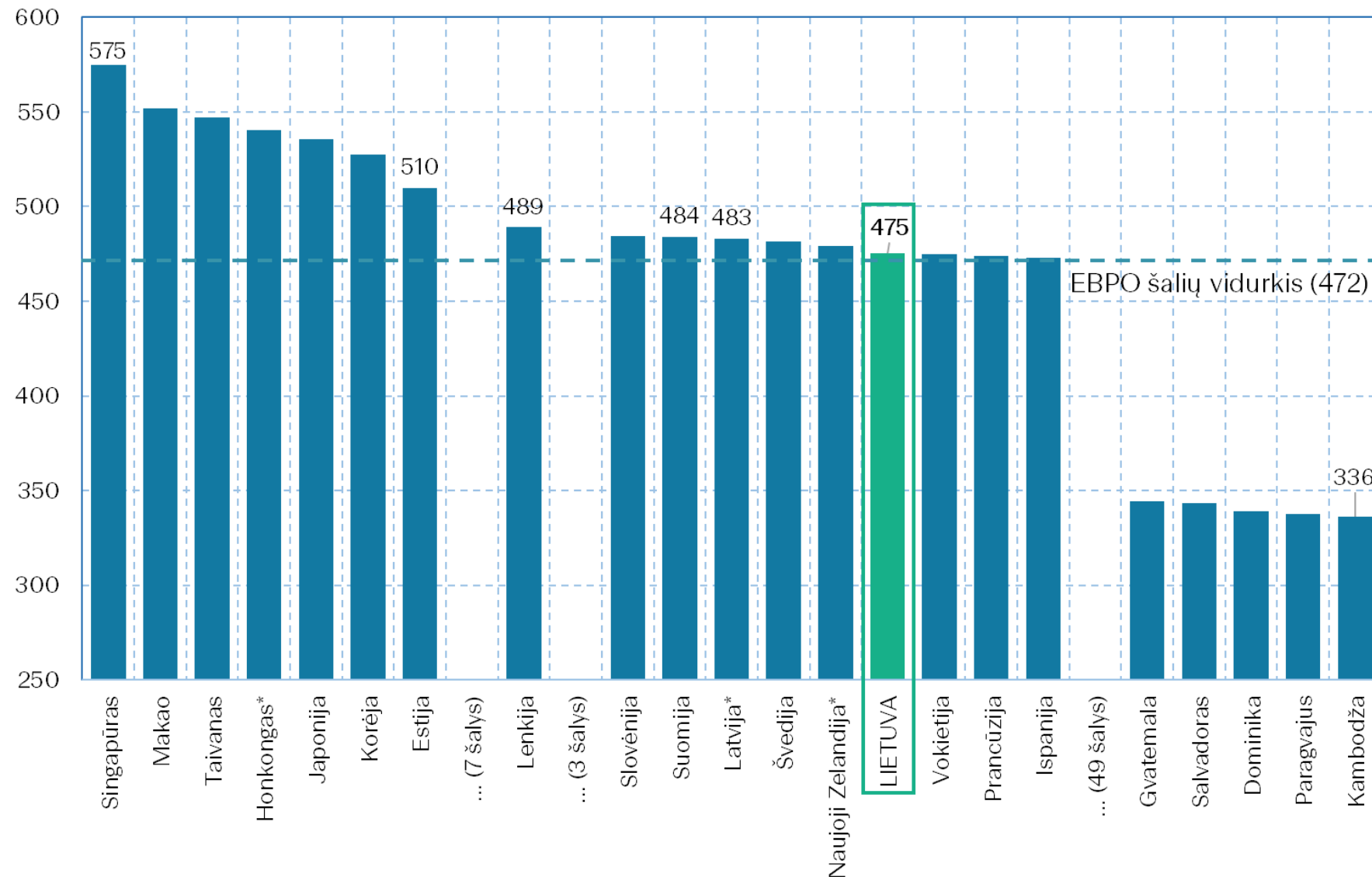

Bendrieji PISA rezultatai

Matematinio raštingumo rezultatai

ŠMSM

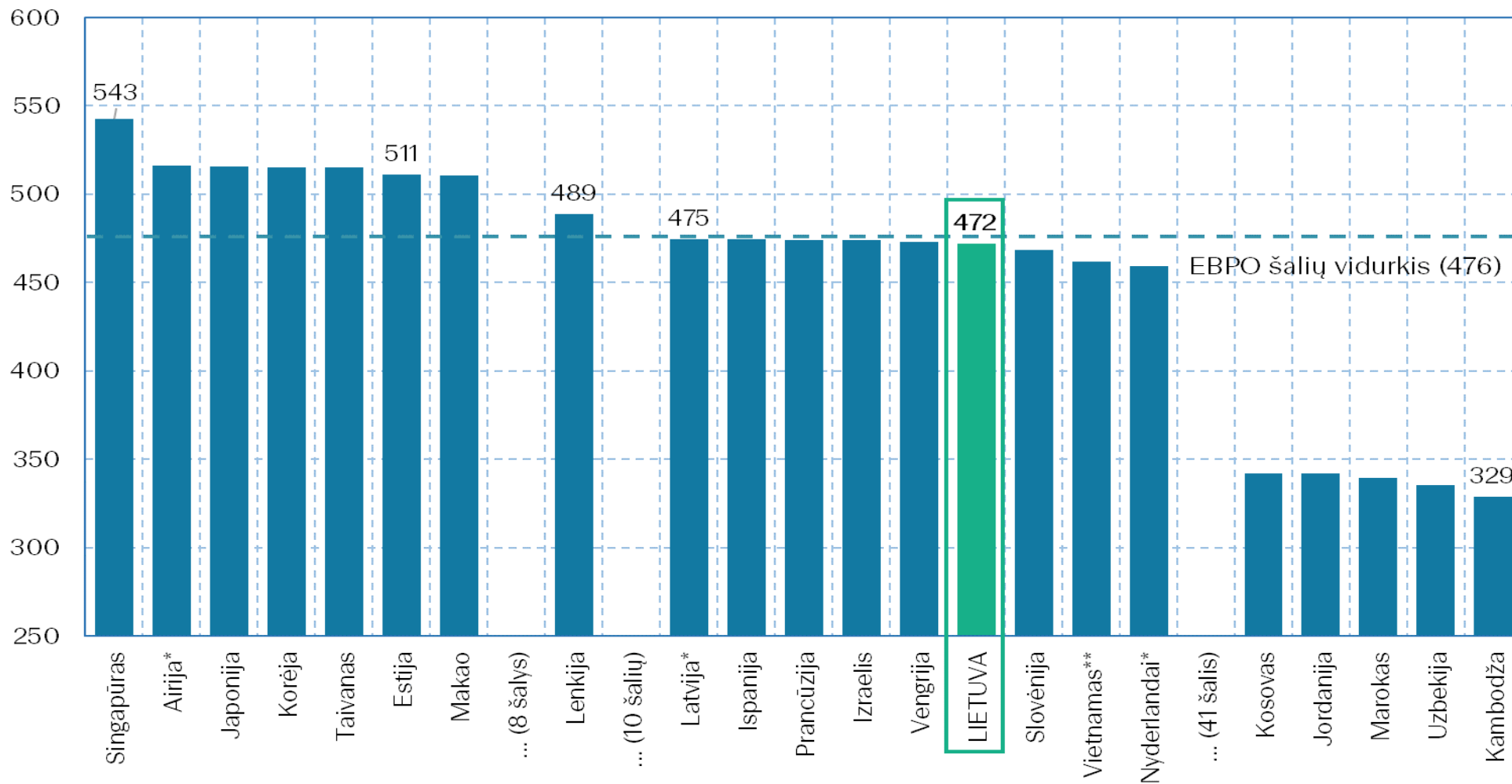
LIETUVOS rezultatai aukštesni už 56 šalių, o žemesni – už 23 šalių. **LIETUVA** yra 24–25 pozicijoje iš 81 šalies.

LIETUVOS rezultatai statistiškai reikšmingai nesiskiria nuo EBPO vidurkio kartu su Vokietijos, Prancūzijos (474), Ispanijos (473), Vengrijos (473), Portugalijos (472), Italijos (471), Vietnamo (469), Norvegijos (468) ir JAV* (465).

*Duomenys neatitinka imties kriterijų.

Skaitymo gebėjimų rezultatai

ŠMSM

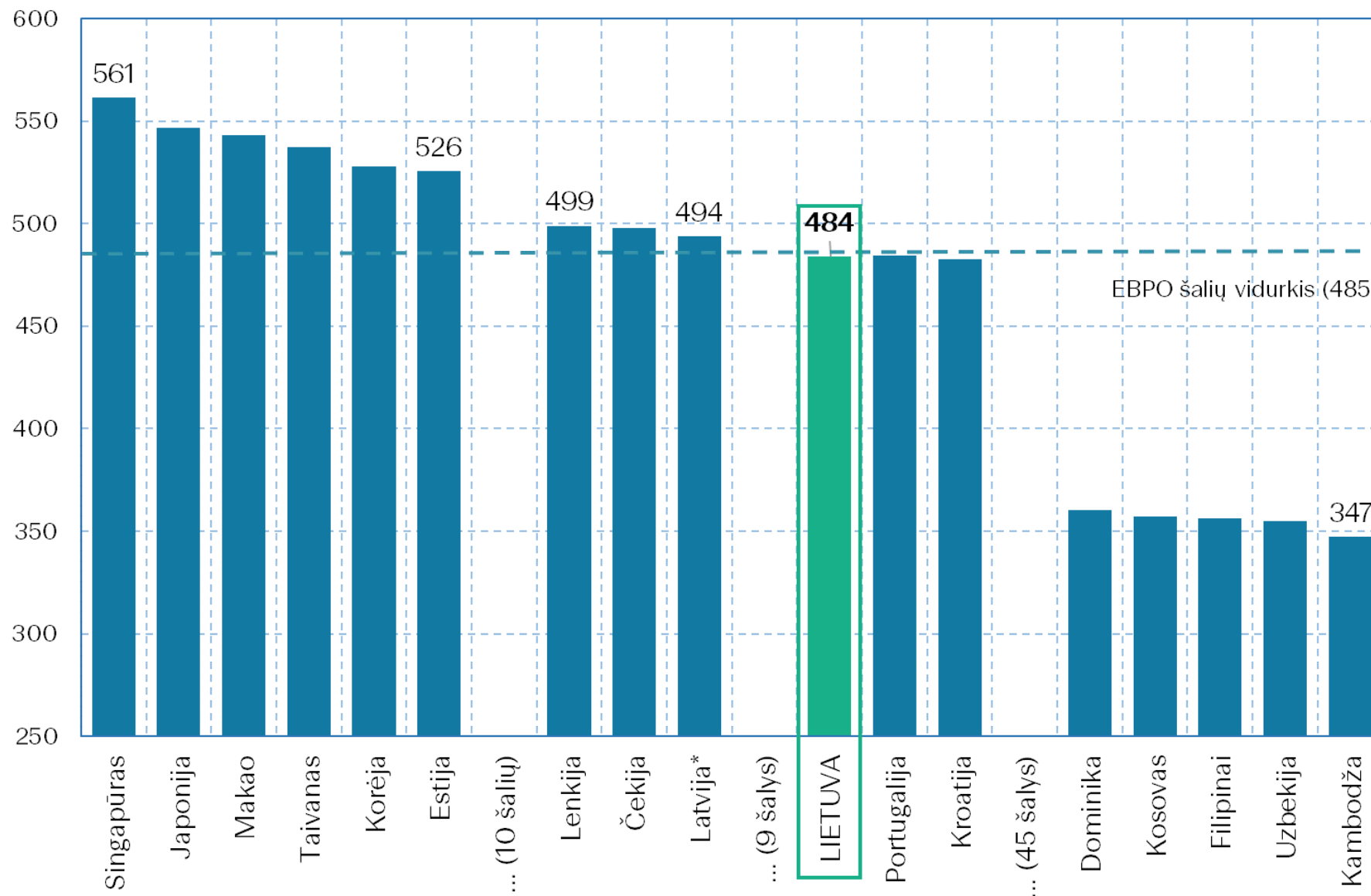
LIETUVOS rezultatai aukštesni už 49 šalių, žemesni – už 31 šalį. **LIETUVA** yra 32-oje pozicijoje.

LIETUVOS rezultatai statistiškai reikšmingai nesiskiria nuo EBPO vidurkio kartu su Vengrija (473), Izraeliu (474). Prancūzija (474), Ispanija (474), Latvija* (475), Kroatija (475), Norvegija (477), Portugalija (477), Belgija (479), Vokietija (480), Austrija (480)

*Duomenys neatitinka imties kriterijų.

Gamtamokslinio raštingumo rezultatai

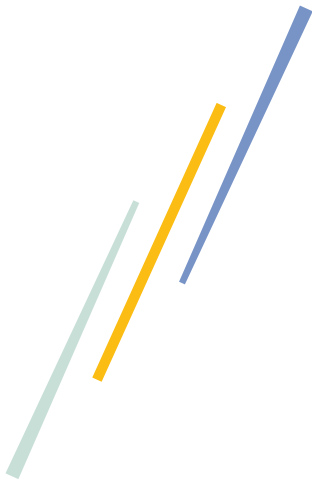
ŠMSM

LIETUVOS rezultatai aukštesni už 52 šalių, o žemesni – už 28 šalių. **LIETUVA** yra 29–30 pozicijoje kartu su Portugalija.

LIETUVOS rezultatai statistiškai reikšmingai nesiskiria nuo EBPO vidurkio kartu su Kroatija (483), Portugalija (484), Ispanija (485), Vengrija (486), Prancūzija (487), Olandija* (488)

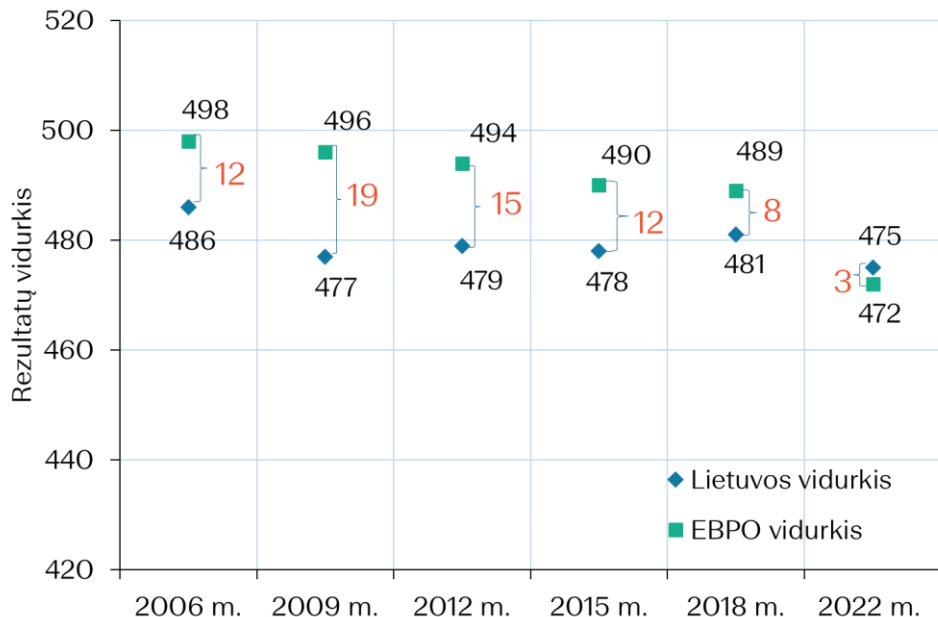
*Duomenys neatitinka imties kriterijų.

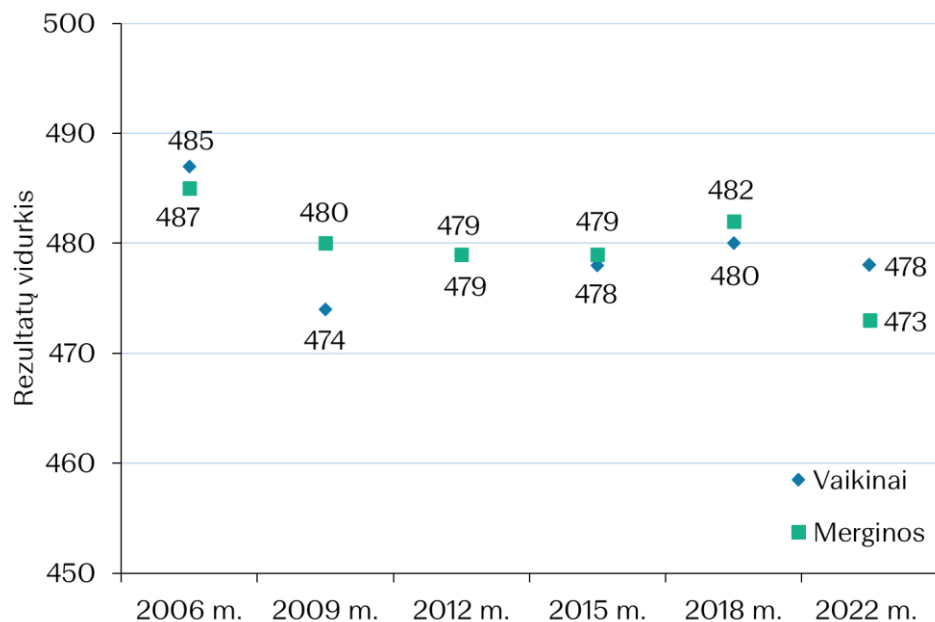
Pasiekimų tendencijos

Matematinio raštingumo rezultatų kaita

ŠMSM

LIETUVOS rezultatai paskutinio ciklo metu **sumažėjo 6 taškais**, tačiau šis pokytis nėra statistiškai reikšmingas. Palyginti su 2006 m., **LIETUVOS** rezultatai sumažėjo 11 taškų. Šis pokytis statistiškai reikšmingas.

Tyrimo metu nustatytas statistiškai reikšmingas **5 taškų skirtumas** tarp vaikinų ir merginų rezultatų. **Vaikinų rezultatai aukštesni** nei merginų.

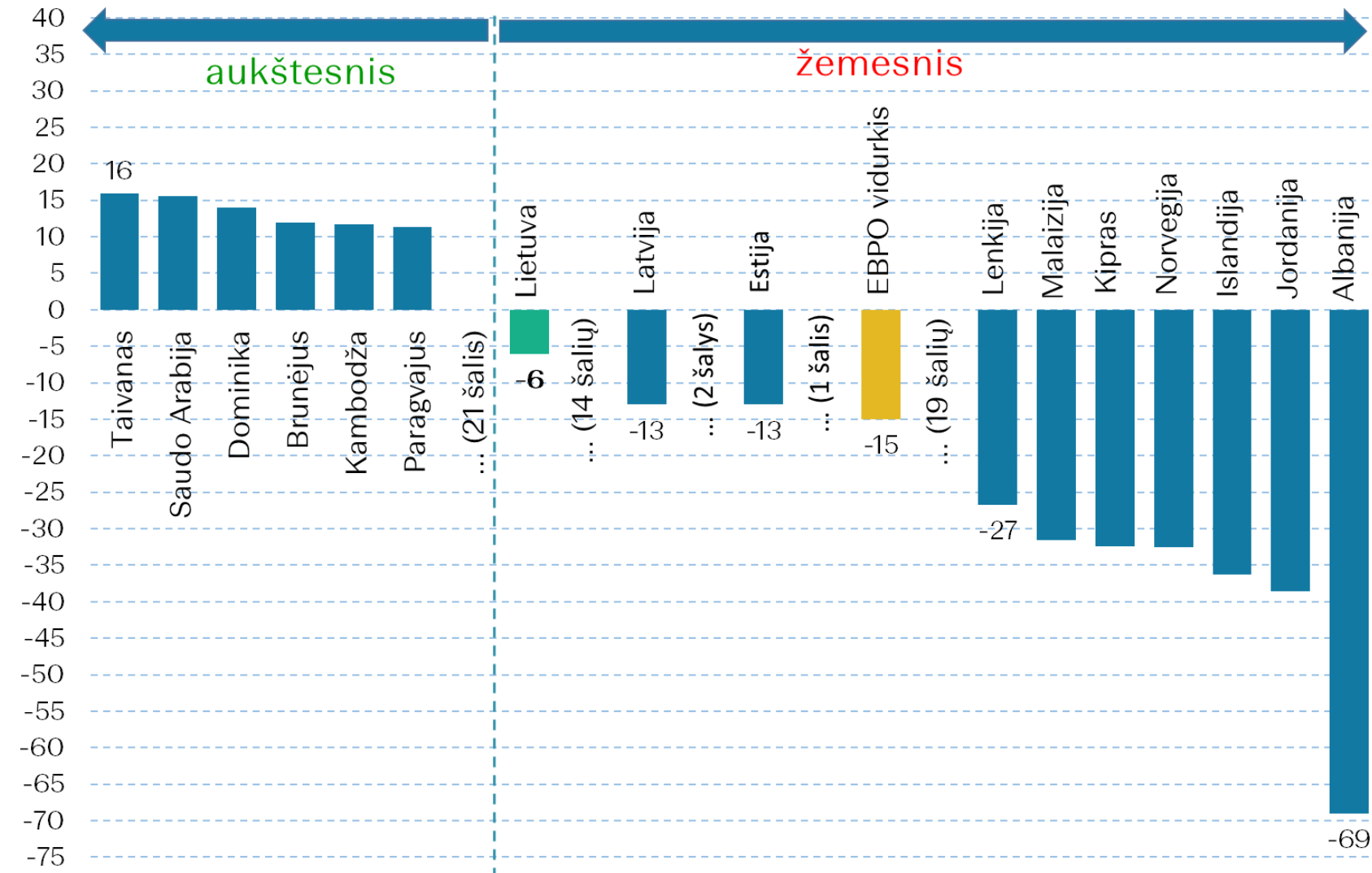
2018 m. skirtumas taip pat buvo statistiškai reikšmingas, bet mažesnis (2 taškai). Aukštesni buvo merginų rezultatai.

Nuo 2018 m. iki 2022 m. **merginų rezultatai sumažėjo 9 taškais**, vaikinų – 2 taškais.

Matematinio raštingumo pažanga ir nuokrytis per 4 metus

ŠMSM

2022 m. rezultatas palyginti su 2018 m.

LIETUVOS matematinio raštingumo rezultatas nuo 2018 metų sumažėjo 6 taškais.

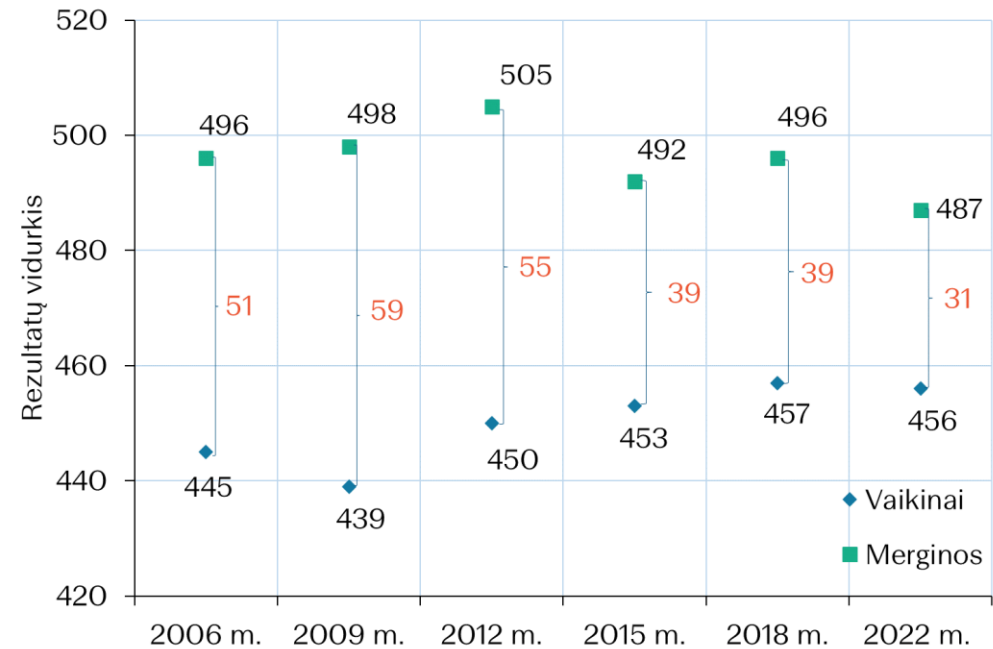
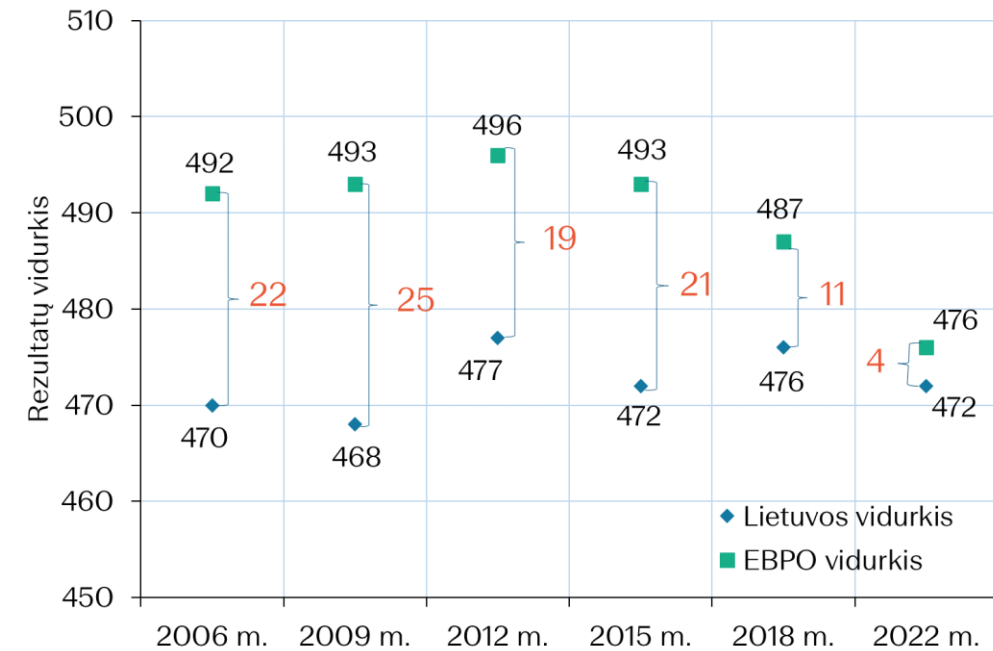
Didžiausią pažangą padarė Taivanas ir Saudo Arabija.

2022 m. matematinio raštingumo rezultatas statistiškai reikšmingai pakilo 7 šalyse, sumažėjo – 43 šalyse.

Skaitymo gebėjimų rezultatų kaita

ŠMSM

LIETUVOS skaitymo gebėjimų rezultatai 2022 m. ir 2018 m. statistiškai reikšmingai nesiskiria.

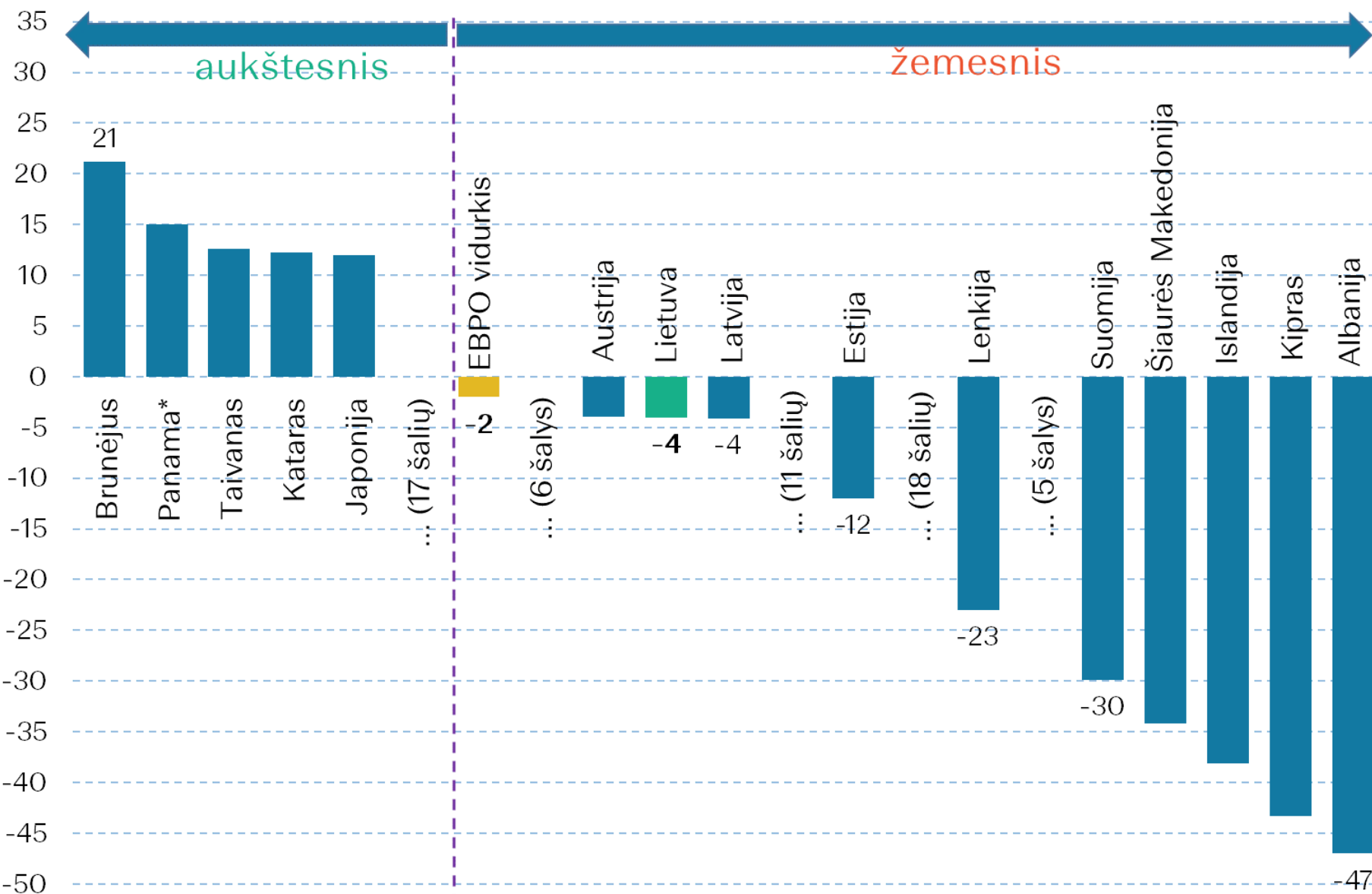

Skirtumas tarp vaikinų ir merginų rezultatų nuo 2018 m. sumažėjo 8 taškais.

Skaitymo gebėjimų pažanga ir nuokrytis per 4 m.

2022 m. rezultatas, palyginti su 2018 m.

ŠMSM

LIETUVOS 15-mečių skaitymo gebėjimų rezultatai 2022 ir 2018 metų statistiškai reikšmingai nesiskiria.

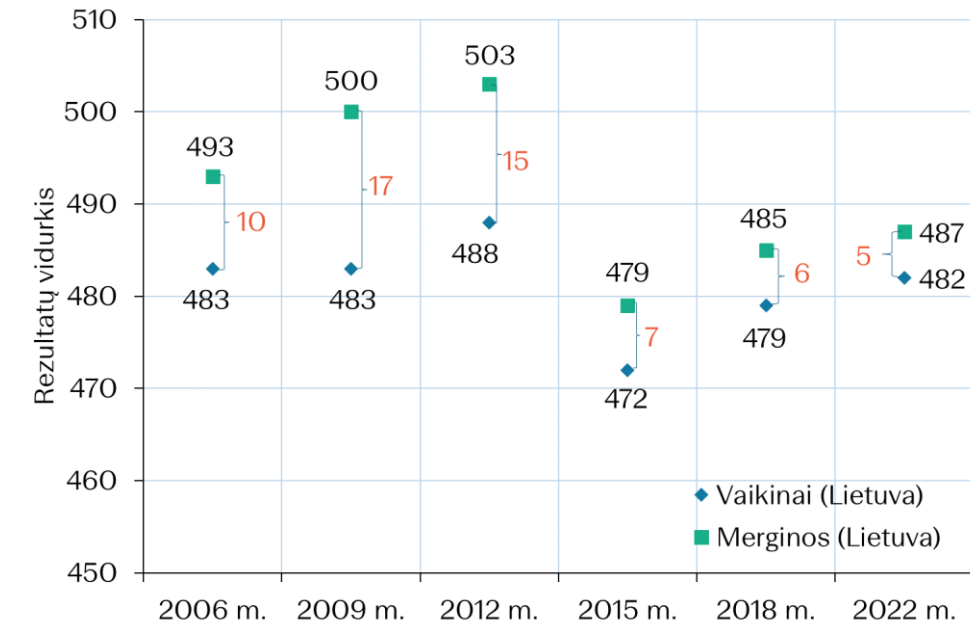
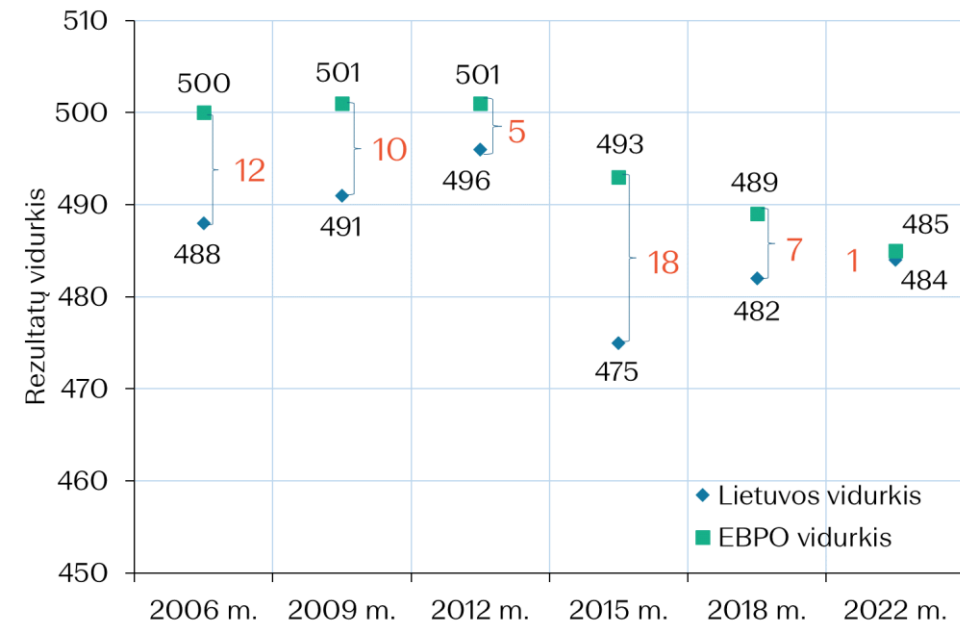
Didžiausią pažangą padarė Brunėjus.

2022 m. skaitymo gebėjimų rezultatas statistiškai reikšmingai pakilo 7 šalyse, sumažėjo – 36 šalyse.

Gamtamokslinio raštingumo rezultatų kaita

ŠMSM

LIETUVOS rezultatai paskutinio ciklo metu **pakilo 2 taškais**, tačiau šis pokytis nėra statistiškai reikšmingas.

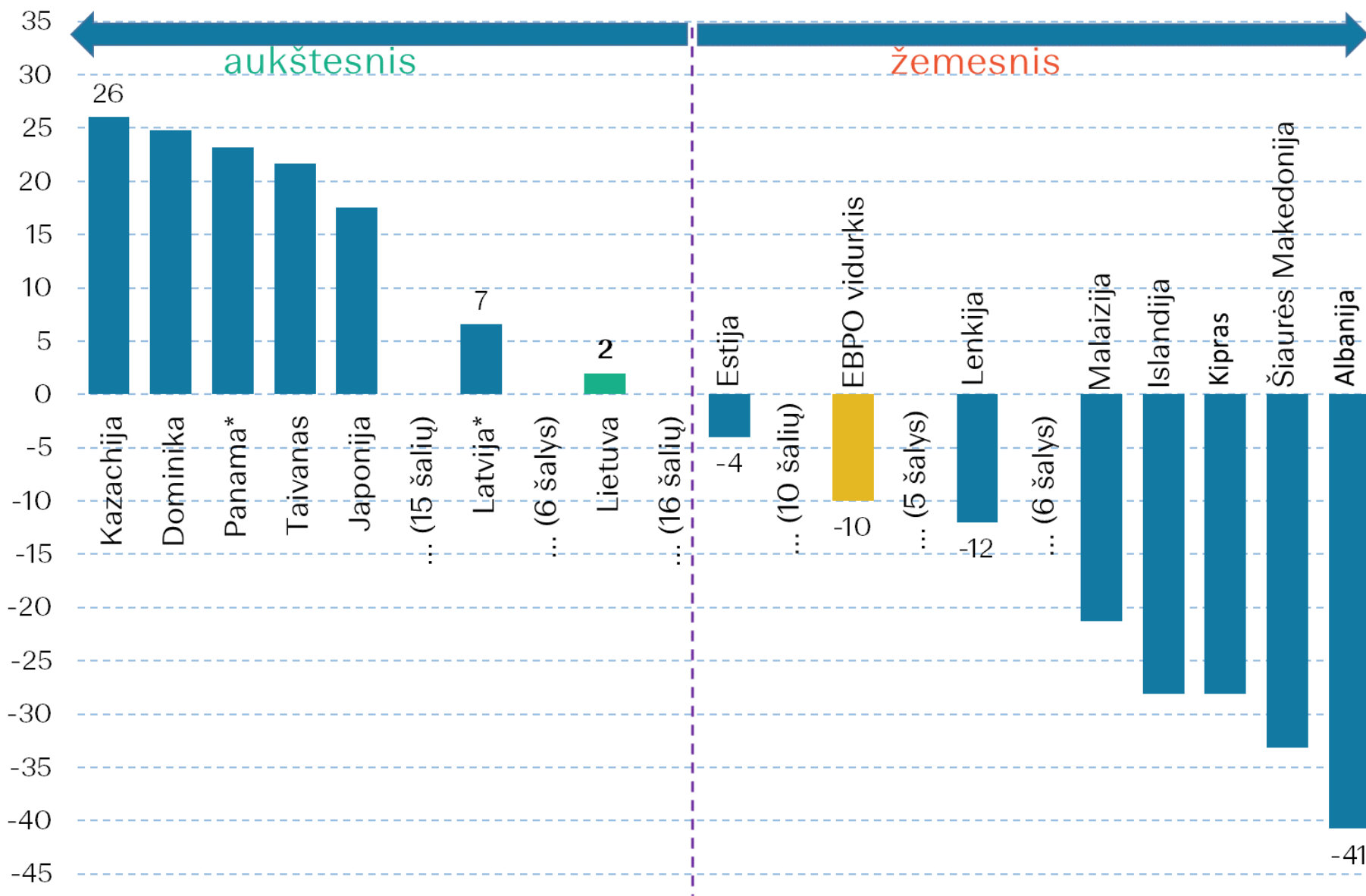
Skirtumas tarp vaikinų ir merginų rezultatų vidurkių nuo 2018 m. šiek tiek **sumažėjo**, tačiau išliko **statistiškai reikšmingas**.

Nuo 2018 m. iki 2022 m. **merginų** rezultatų vidurkis **pakilo 2 taškais**, **vaikinų** – 3 taškais.

Gamtamokslinio raštingumo pažanga ir nuokrytis per 4 m.

2022 m. rezultatas palyginti su 2018 m.

ŠMSM

LIETUVOS gamtamokslinio raštingumo rezultatas nuo 2018 metų pakilo 2 taškais.

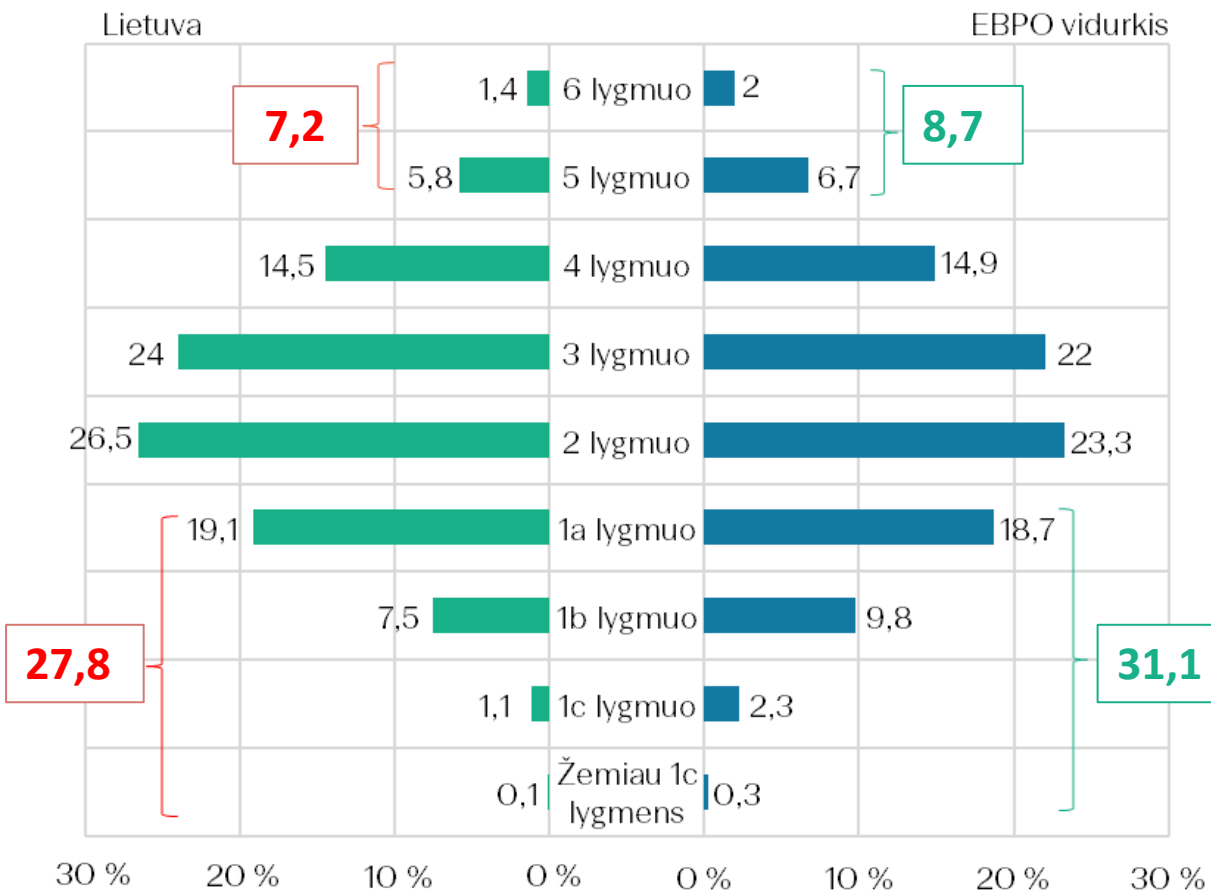
Didžiausią pažangą padarė Kazachija.

2022 m. gamtamokslinio raštingumo rezultatas statistiškai reikšmingai pakilo 18 šalių, sumažėjo – 22 šalyse.

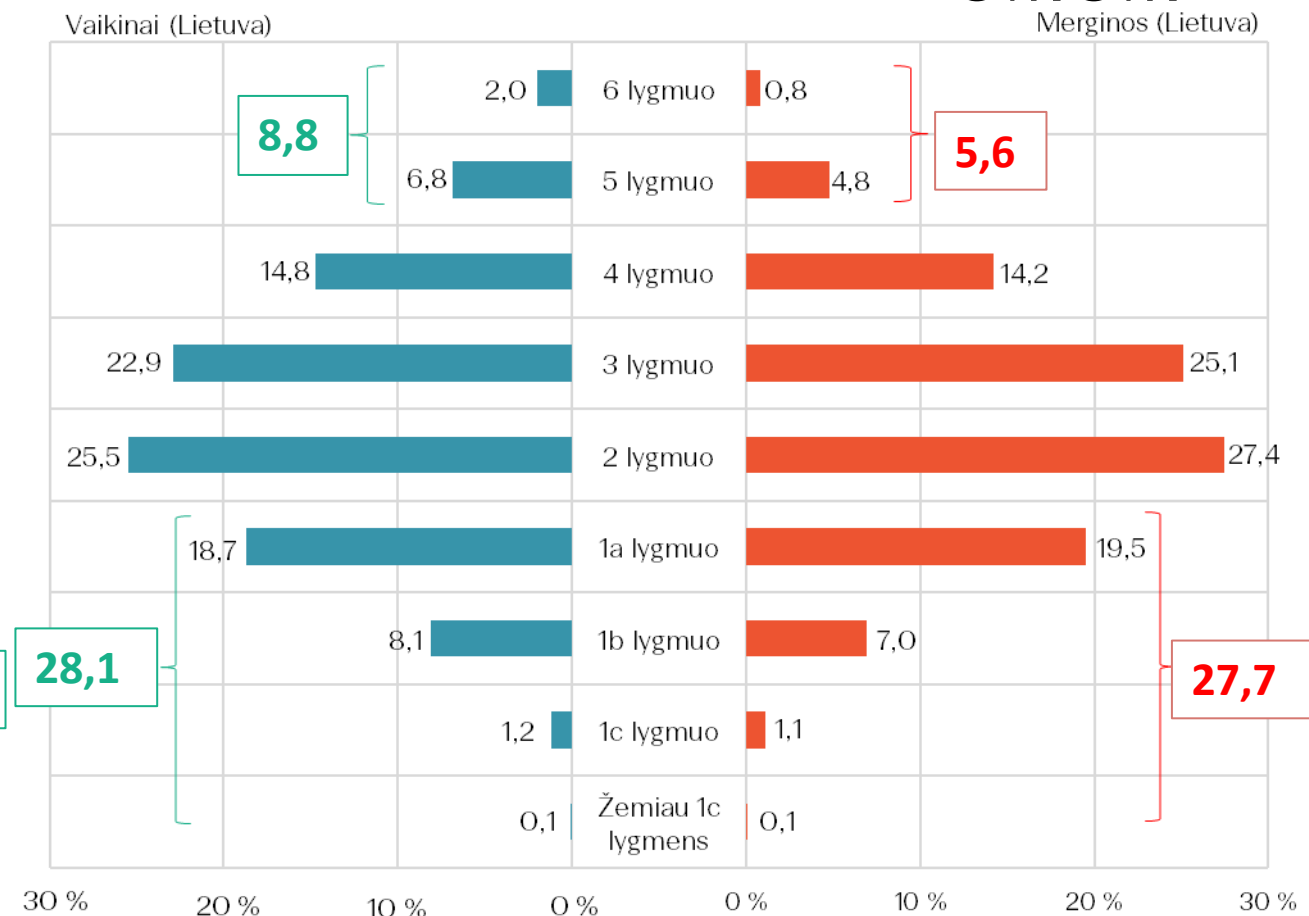
Matematinis raštingumas pagal pasiekimų lygmenis

ŠMSM

Merginos (Lietuva)

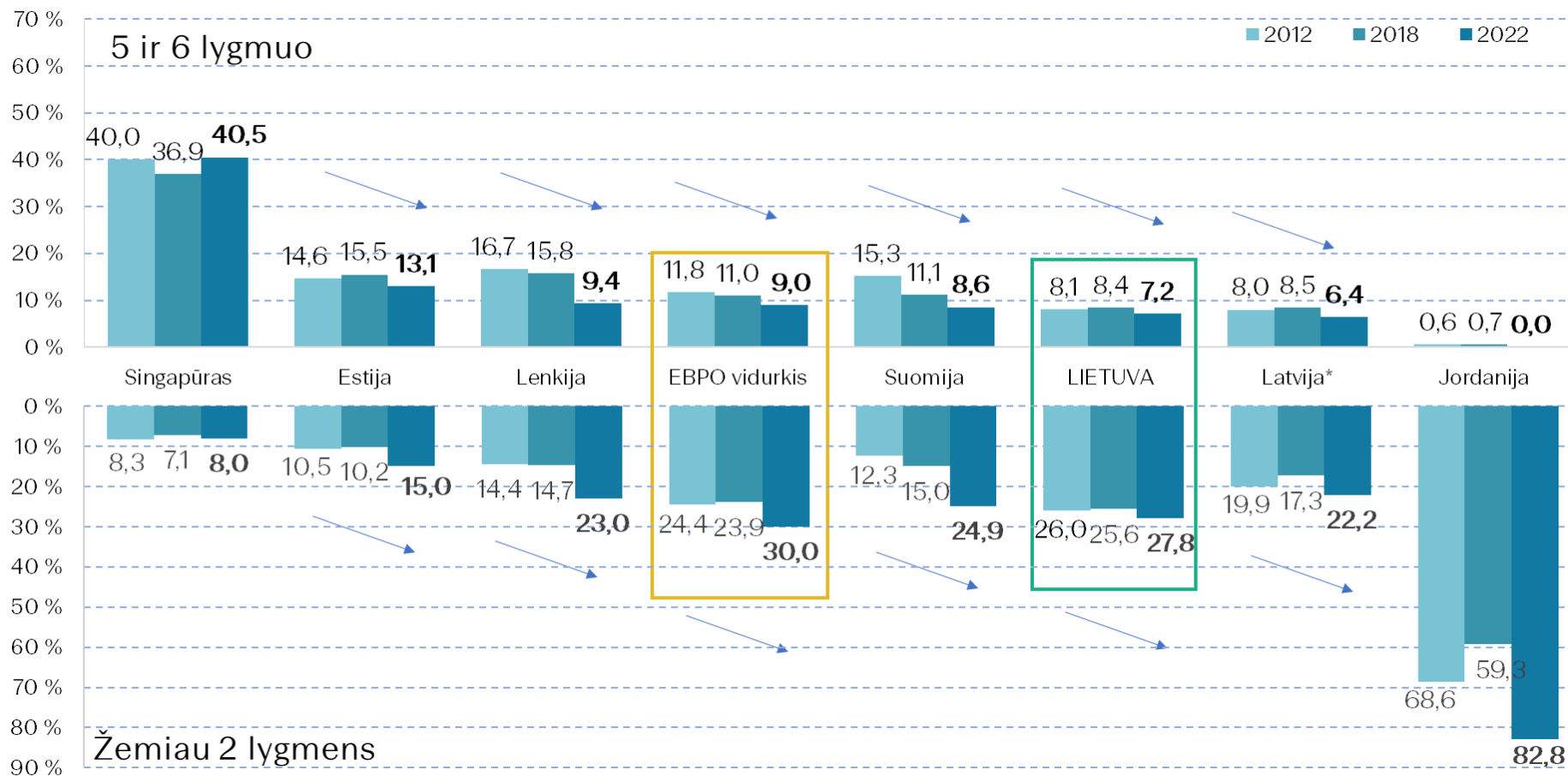
Aukščiausius lygmenis **LIETUVOJE** pasiekia 7,2 proc., EBPO šalyse – 8,7 proc. mokinių.
LIETUVOJE 2 lygmens nepasiekia 27,8 proc., EBPO šalyse – 31,1 proc. mokinių.

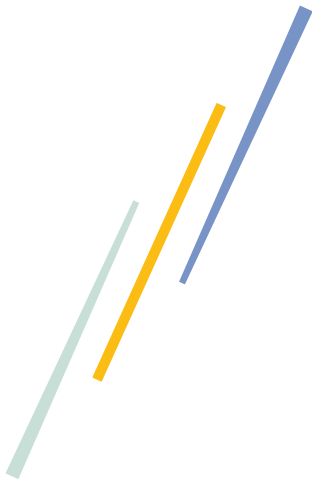
LIETUVOJE didesnė **vaikinų** dalis pasiekia aukštesnius lygmenis
 tačiau taip pat didesnė jų dalis nepasiekia 2 lygmens

Aukščiausias ir žemiausias matematinis raštingumas: 2012, 2018 ir 2022 m. rezultatų kaita

ŠMSM

Palyginti su 2012 m.ir 2018 m. **LIETUVOJE** aukščiausius lygmenis pasiekusių mokinių sumažėjo, o 2 lygmens nepasiekusių padaugėjo. Šie skirtumai nėra statistiškai reikšmingi.

**Pasiekimai pagal
vietovę, mokyklos tipą ir kalbą**

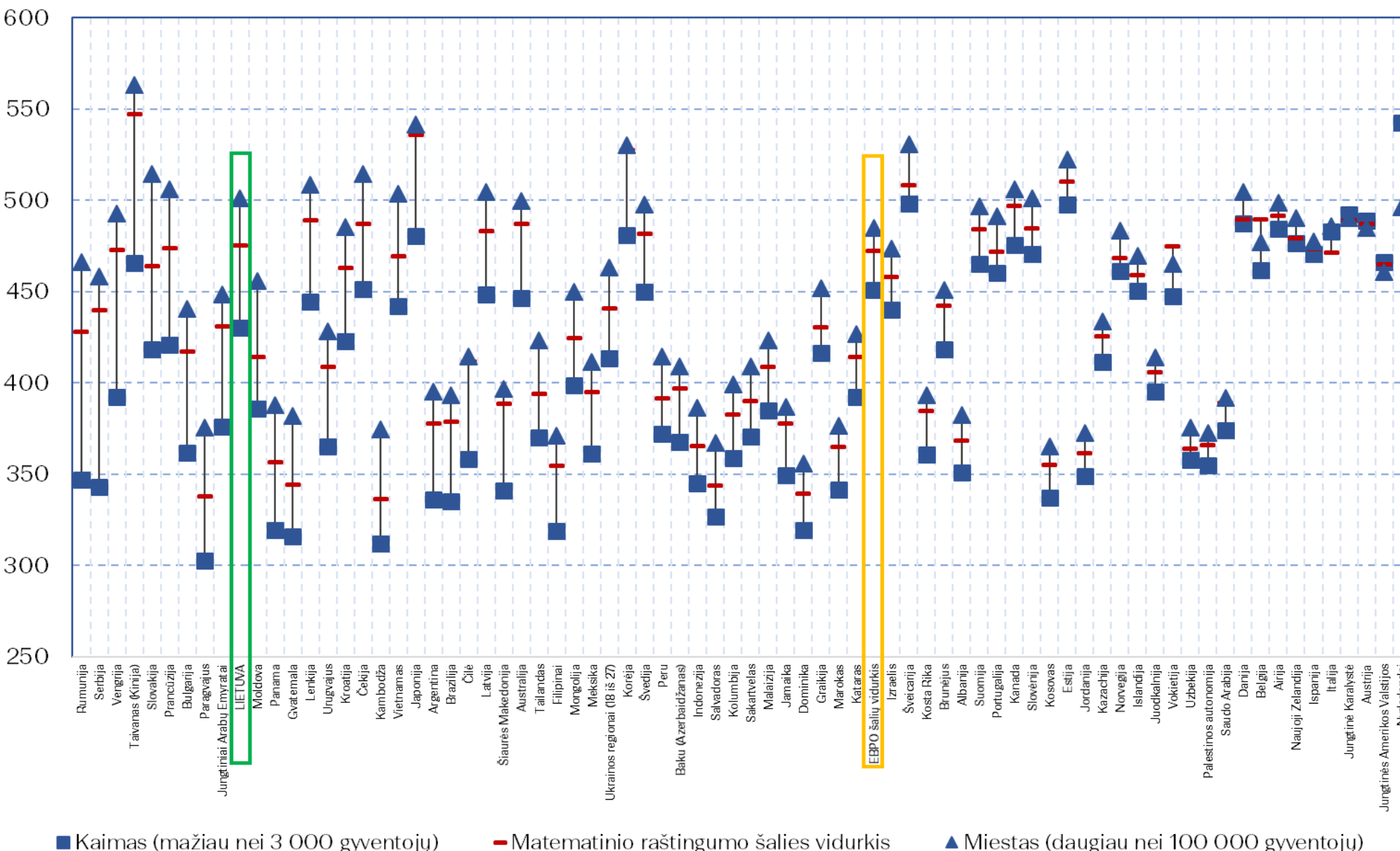
Matematinis raštingumas pagal vietovę

ŠMSM

Matematinio raštingumo rezultatų atotrūkis pagal vietovės tipą
LIETUVOJE yra 71 taškas.

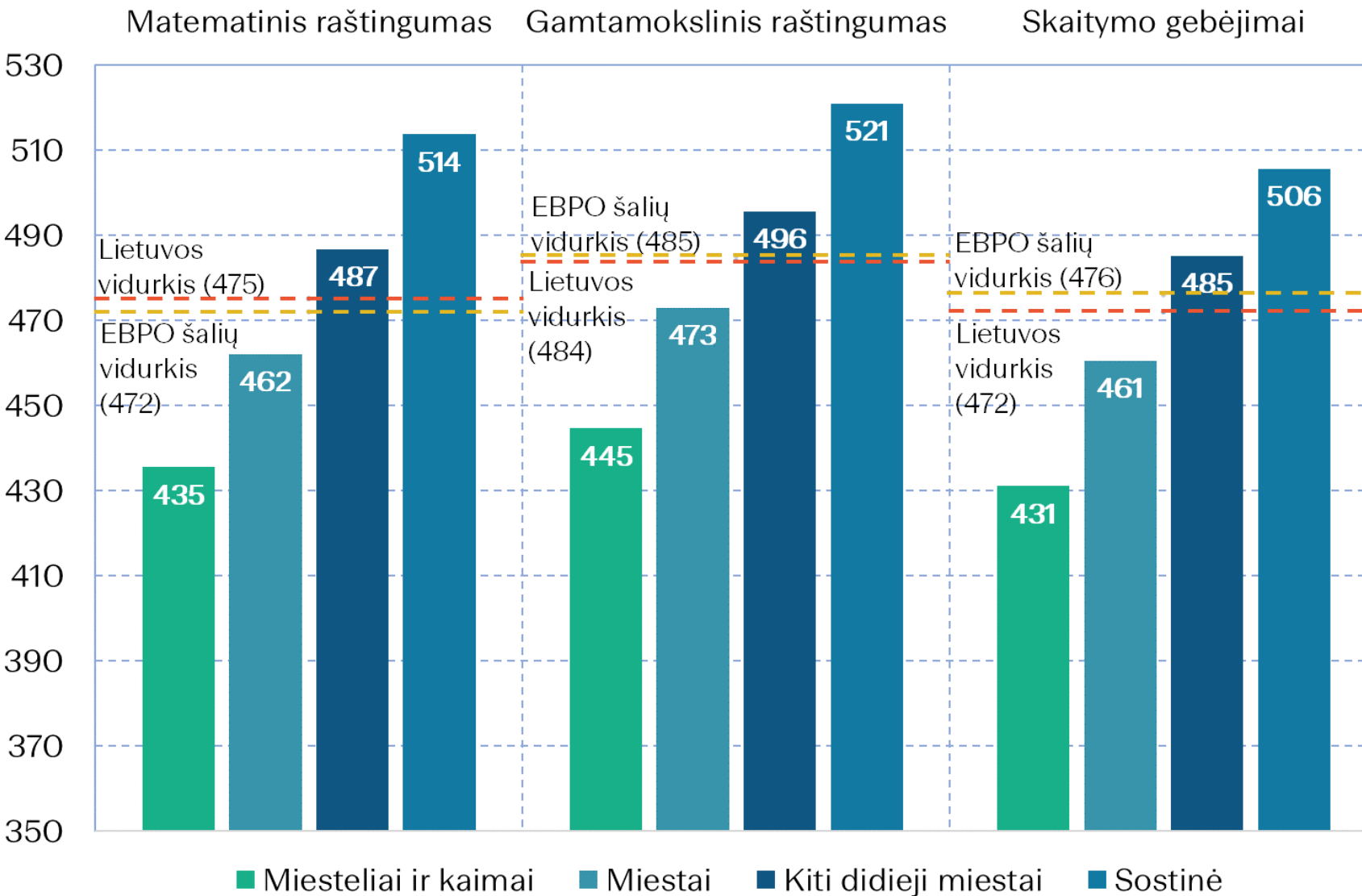
Mažiausias atotrūkis Italijoje (3 taškai), Ispanijoje (7), Naujojoje Zelandijoje (14).
 Didžiausias atotrūkis Rumunijoje (119 taškų), Serbijoje (116).

Estijoje – 25 taškai
 Latvijoje – 56 taškai
 Lenkijoje – 64 taškai

LIETUVOS matematinis ir gamtamokslinis raštingumas, skaitymo gebėjimai pagal vietovę

ŠMSM

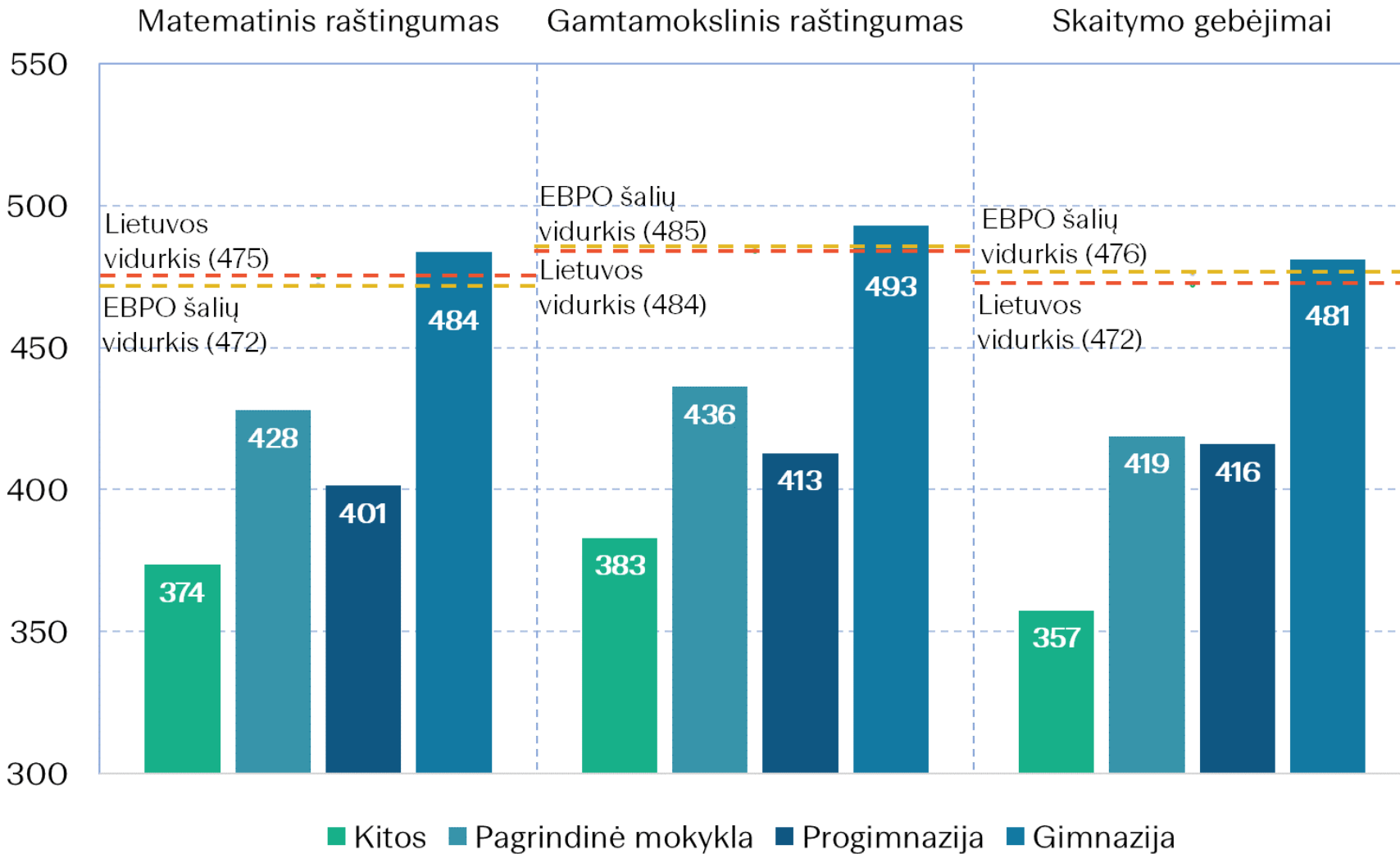

Palyginti pagal vietovę, **aukščiausių** matematinio, gamtamokslinio raštingumo ir skaitymo gebėjimų **vidutinių** rezultatų pasiekė sostinės ir kitų didžiųjų miestų mokyklų mokiniai.

Žemiausių rezultatų pasiekė miestelių ir kaimų mokyklų mokiniai.

LIETUVOS matematinis ir gamtamokslinis raštingumas, skaitymo gebėjimai pagal mokyklos tipą

ŠMSM

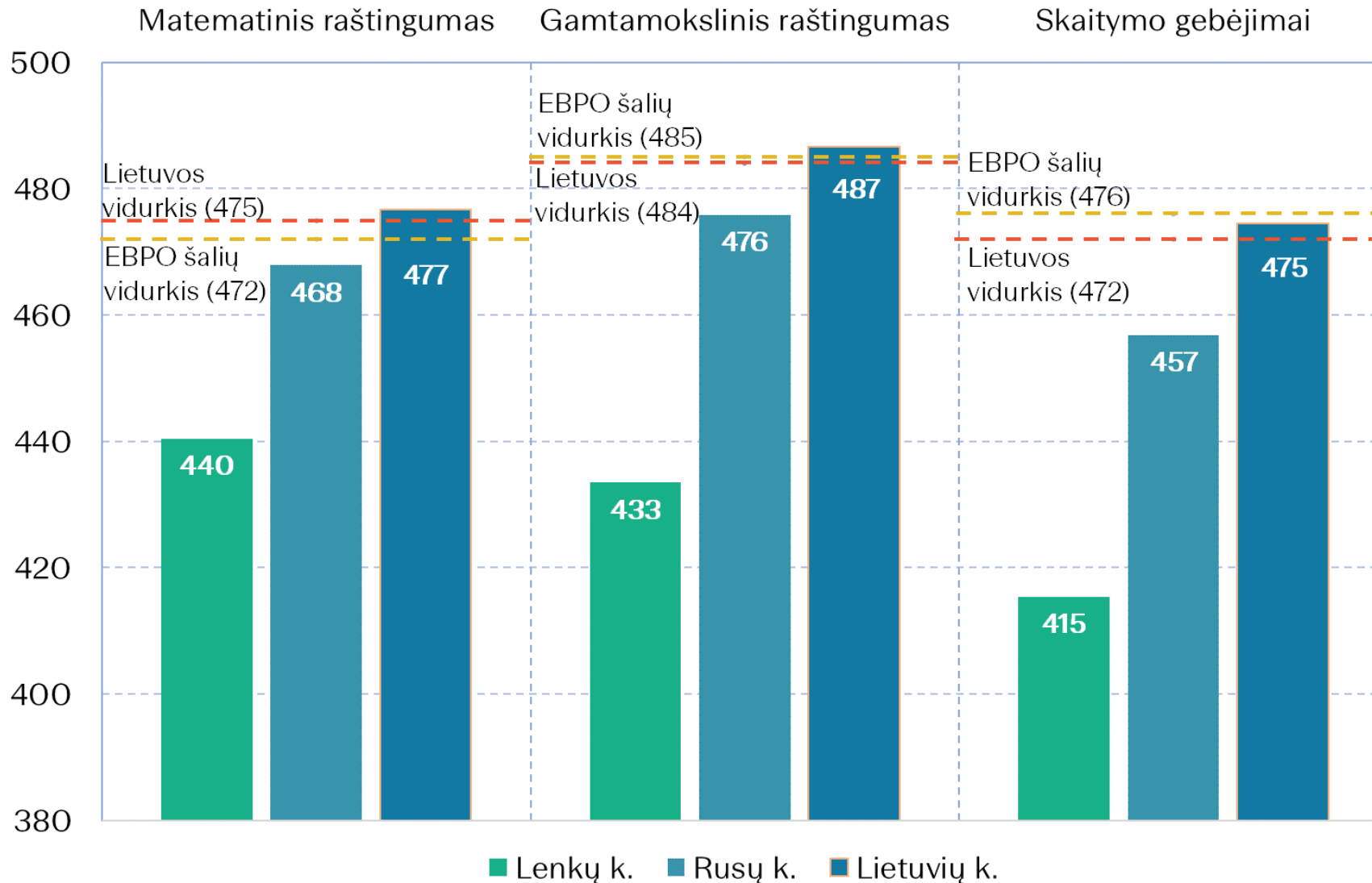

Palyginti pagal mokyklos tipą, **aukščiausių** matematinio, gamtamokslio raštingumo ir skaitymo gebėjimų **vidutinių rezultatų** pasiekė **gimnazijų** mokiniai.

Žemiausių rezultatų pasiekė kitų mokyklų (profesinių ir jaunimo mokyklų) mokiniai.

LIETUVOS matematinis ir gamtamokslinis raštingumas, skaitymo gebėjimai pagal mokomąją kalbą

ŠMSM

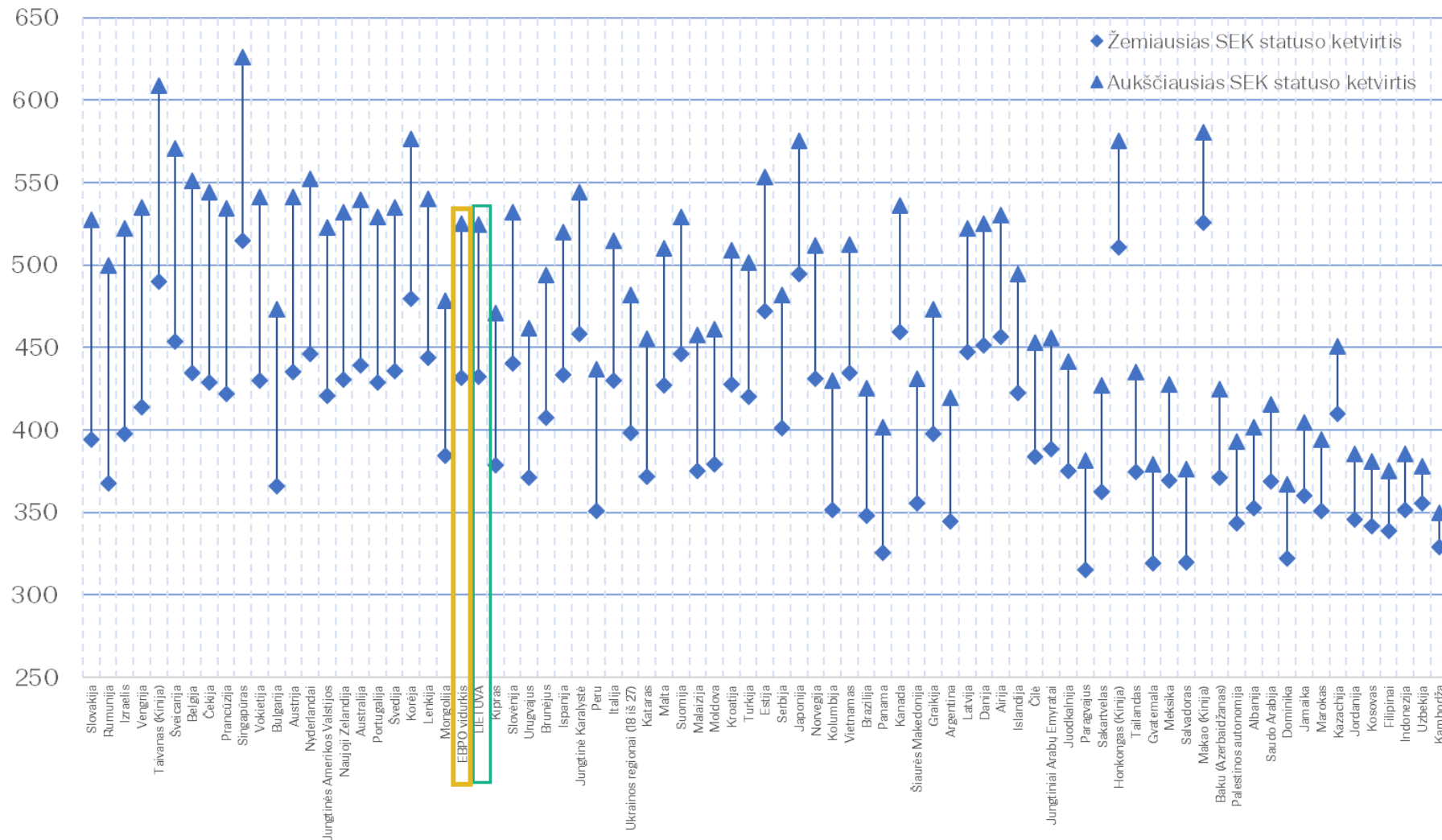
Lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis testą atlikusių mokinių **matematinio raštingumo** vidutiniai rezultatai **atitinka 2-ą** EBPO skalės pasiekimų lygmenį.

Lietuvių kalba testą atlikusių mokinių **gamtamokslio raštingumo** vidutiniai rezultatai **atitinka 3-ią**, o lenkų k. ir rusų k. – **2-ą** EBPO skalės pasiekimų lygmenį.

Lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis testą atlikusių mokinių **skaitymo gebėjimų** vidutiniai rezultatai **atitinka 2-ą** EBPO skalės pasiekimų lygmenį.

Matematinio raštingumo rezultatų ir SEK statuso ryšys

ŠMSM

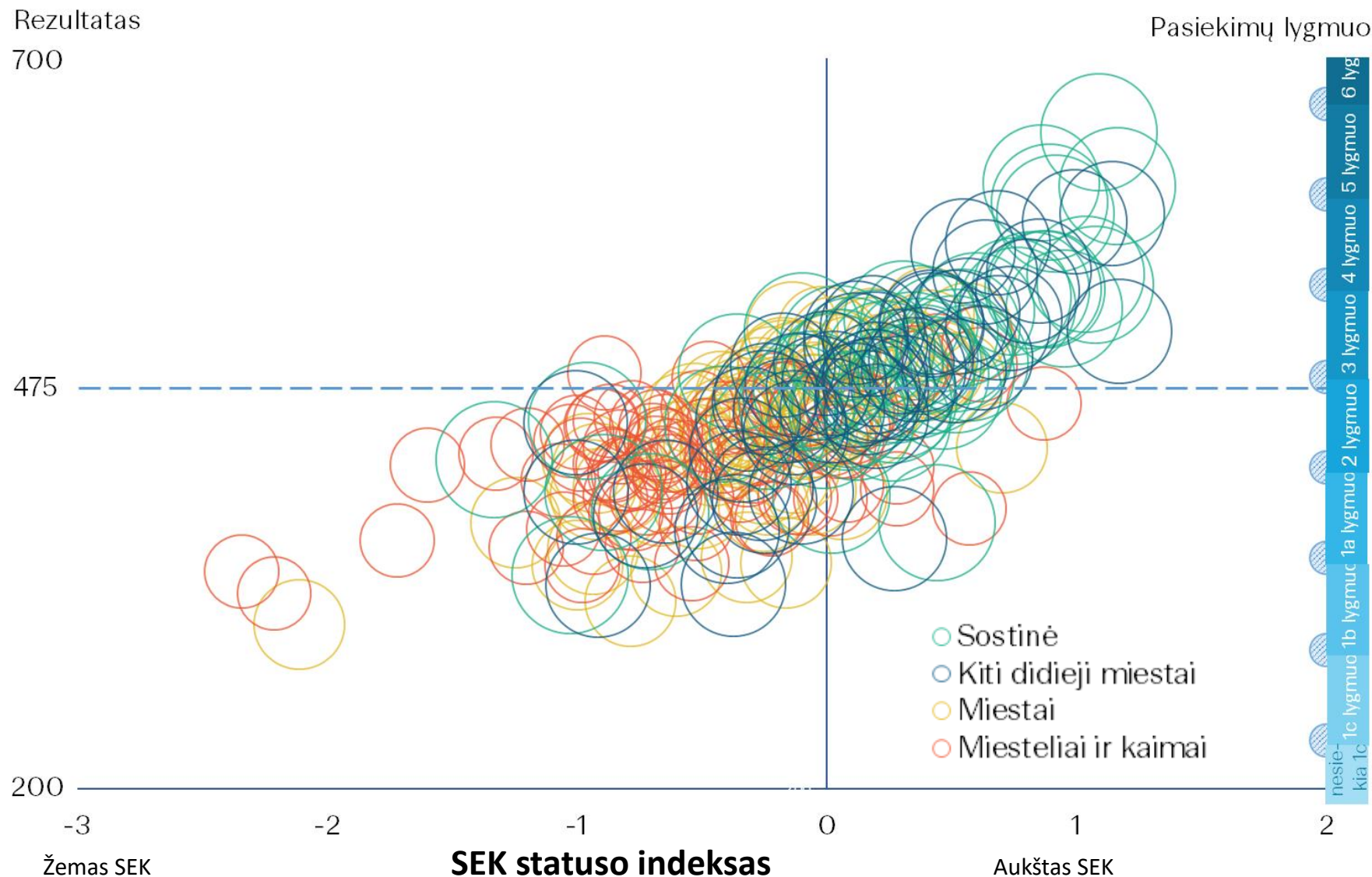
Visose šalyse aukštesnio SEK statuso mokiniai pasiekia aukštesnių rezultatų.

EBPO šalyse skirtumas tarp žemiausiam ir aukščiausiam ketvirčiui (pagal SEK statusą) priklausančių mokinių rezultatų yra 93 taškai.

LIETUVOJE šis skirtumas – 92 taškai (išaugo 2 taškais).

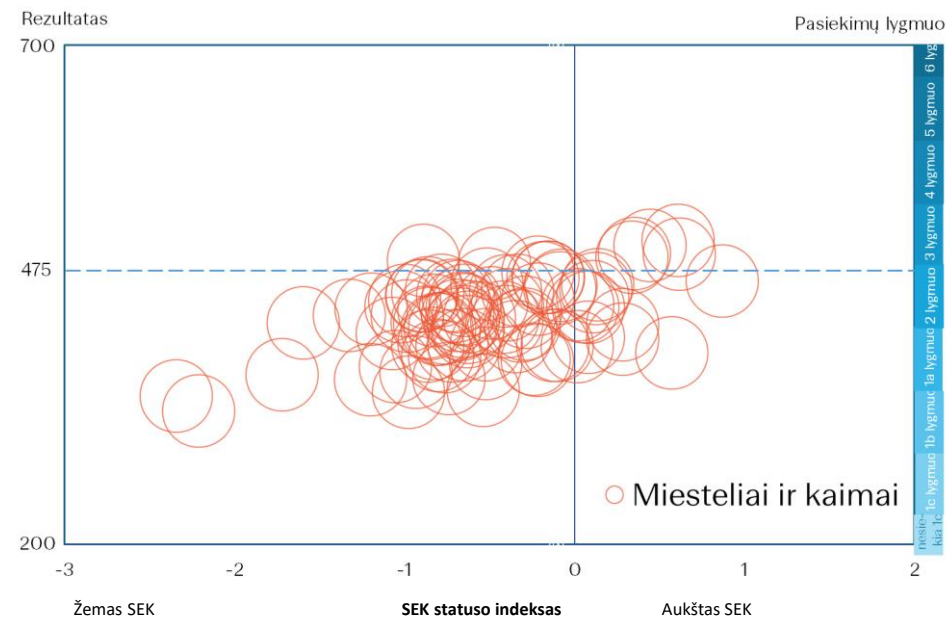
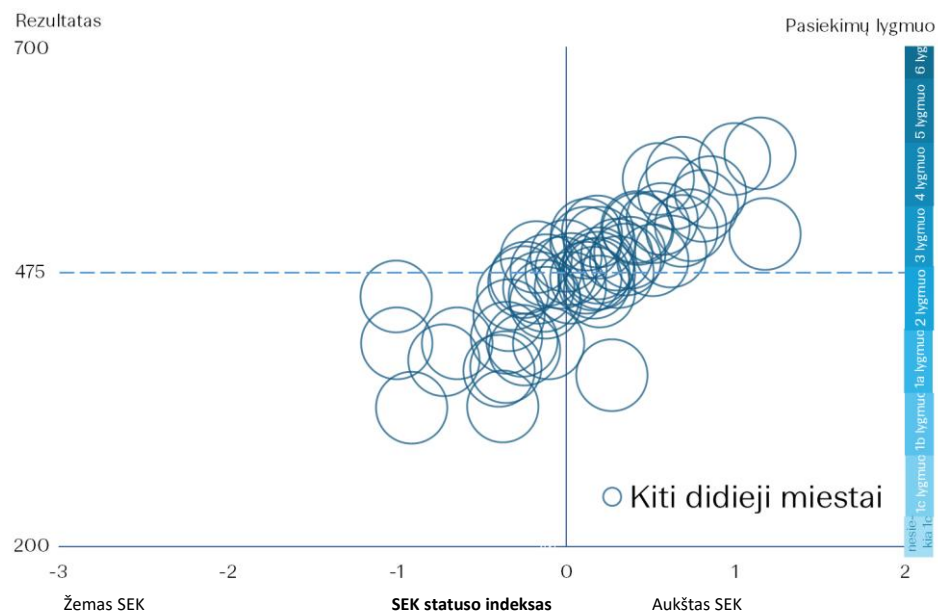
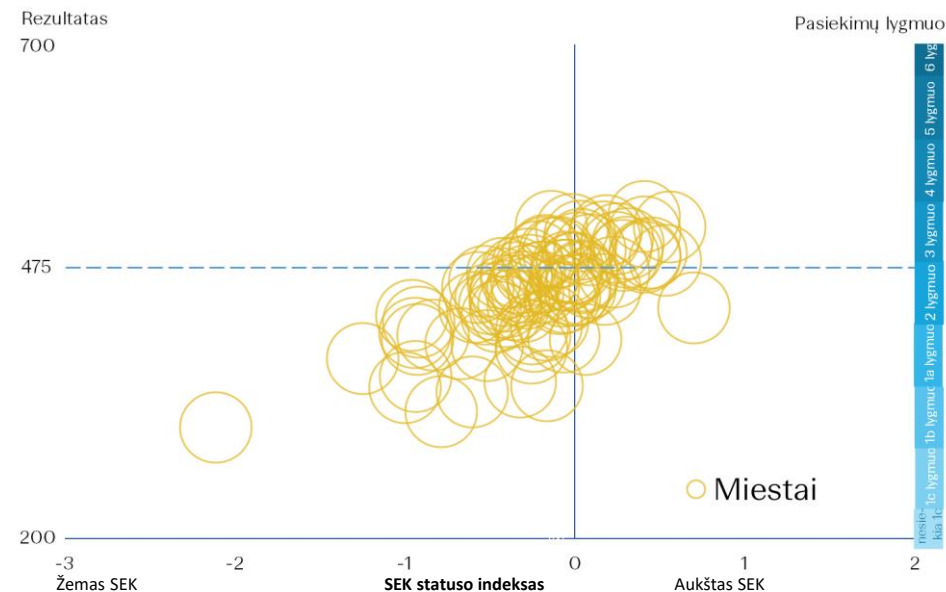
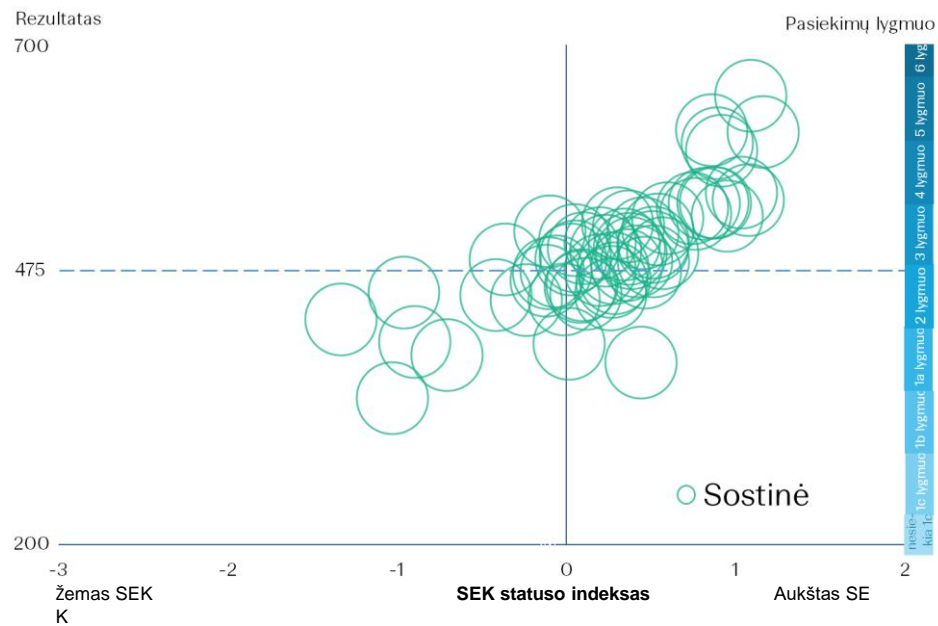
LIETUVOS mokinių matematinio raštingumo rezultatų ir SEK statuso ryšys

ŠMSM

Mokykla kaime ≠ žemas rezultatas, o mokykla sostinėje ar mieste ≠ aukštas rezultatas.

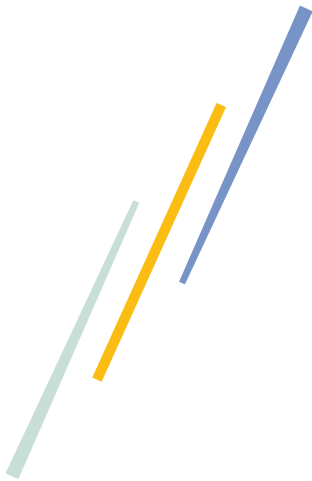
LIETUVOJE miestuose mokosi aukštesnio SEK statuso mokiniai. **Kaimo** mokyklose mokinių SEK statusas yra žemesnis.

ŠMSM

Mokykla kaime ≠ žemas rezultatas, o mokykla sostinėje ar mieste ≠ aukštas rezultatas.

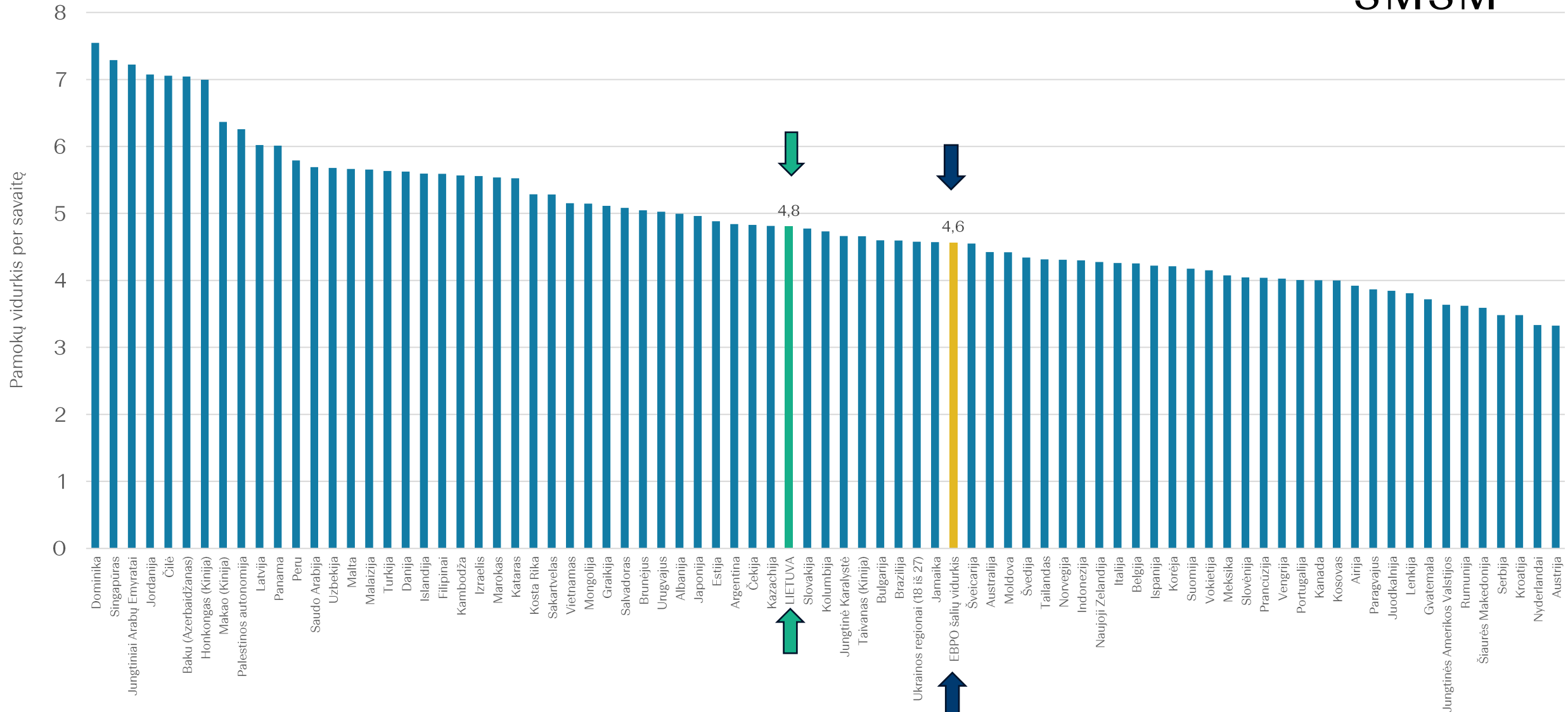
LIETUVOJE miestuose mokosi aukštesnio SEK statuso mokiniai. Kaimo mokyklose mokinių SEK statusas yra žemesnis.

**Pasiekimai pagal
ugdymosi laiką**

Matematikos pamokoms skirtas laikas

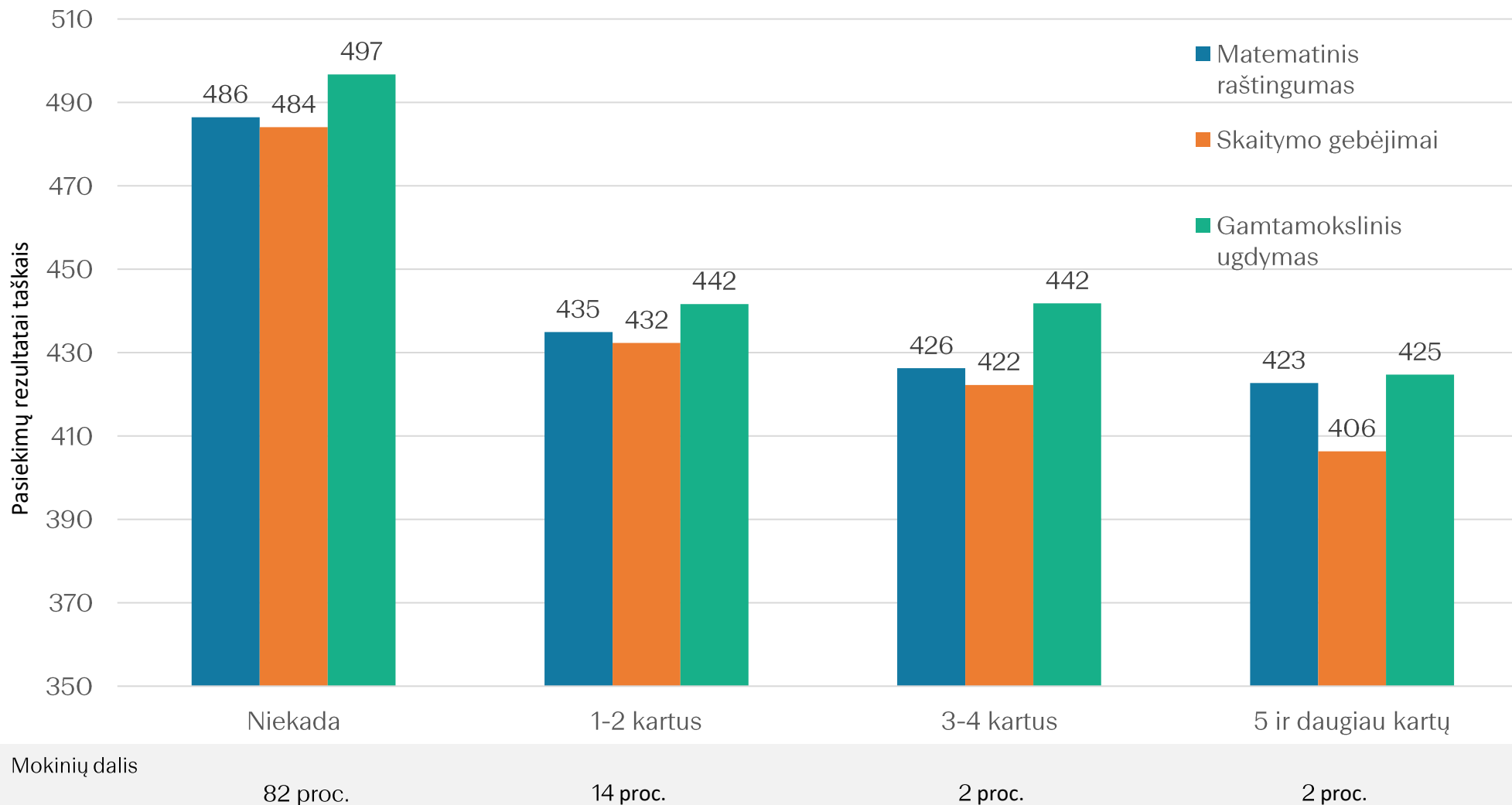
ŠMSM

LIETUVOJE matematikos pamokoms skiriama vidutiniškai daugiau laiko už EBPO šalių vidurkį. Tiek pat pamokų kiek **LIETUVOJE** skiria Argentina, Čekija, Kazachija, Slovakija.

LIETUVOS rezultatai ir pamokų praleidinėjimas be pateisinamos priežasties (visa diena) dvi savaites iki tyrimo

ŠMSM

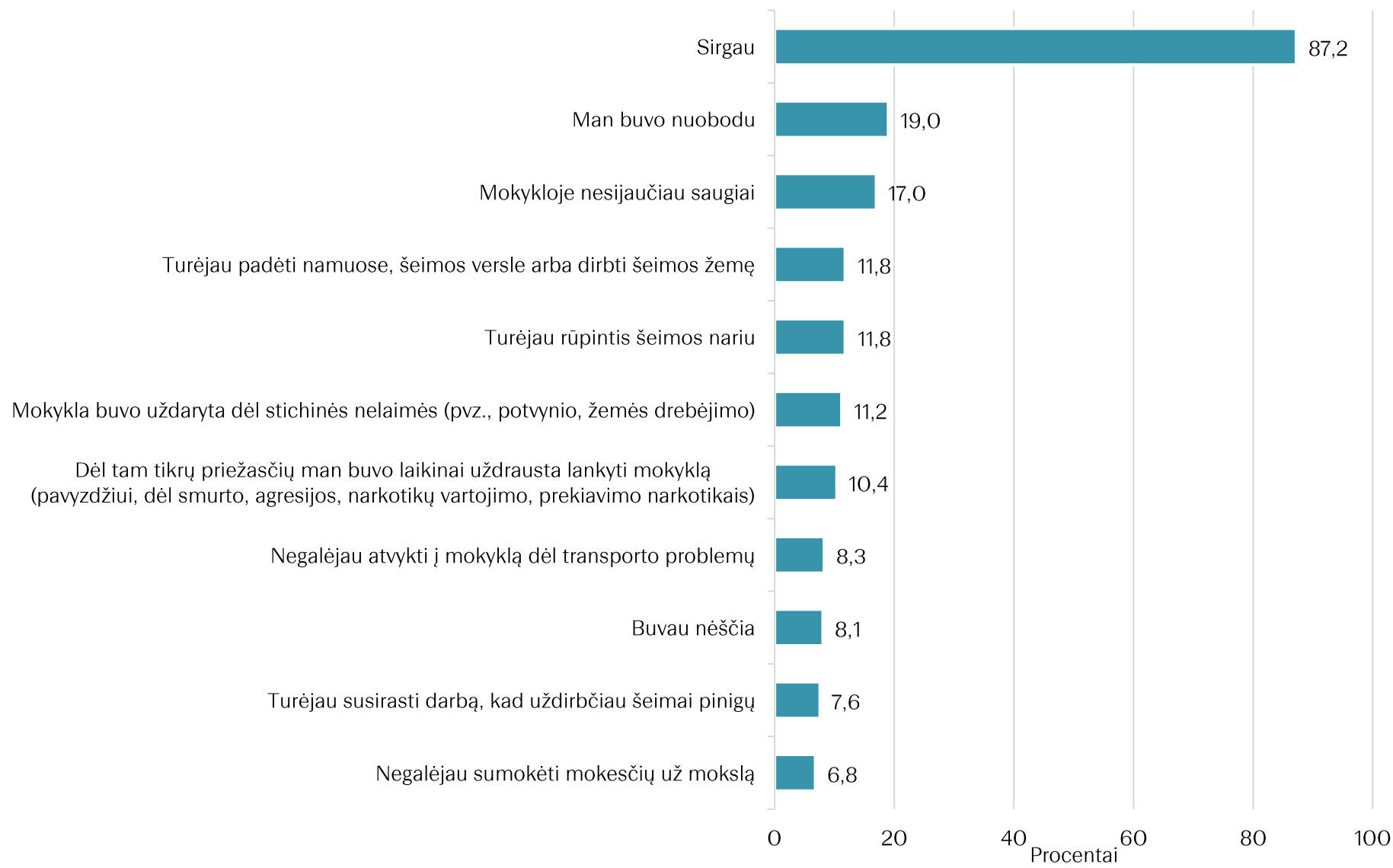

LIETUVOJE mokinių, kurie praleido visą dieną penkis ir daugiau kartų, matematinio raštingumo rezultatas buvo mažesnis 63, skaitymo – 78, gamtamokslinio – 72 taškais.

Ilgalaikis mokyklos nelankymas Lietuvoje

ŠMSM

Mokyklos nelankymo ilgiau nei 3,5 mėn. priežastys:

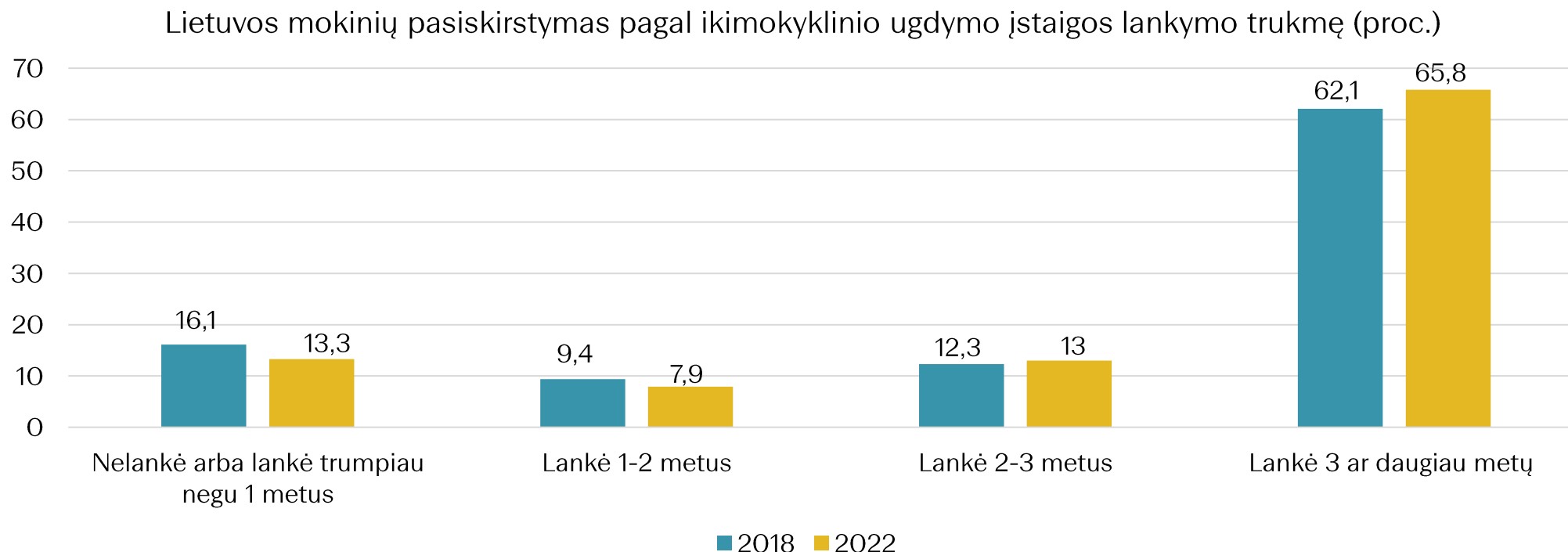

3,5 mėn. nelankiusiųjų buvo tik **4,4 proc.** mokinių.

Dažniausiai **LIETUVOJE** minima priežastis, kodėl mokiniai nelankė mokyklos daugiau nei 3,5 mėn. – liga (**87,2 proc.**, EBPO – 70,5 proc.).

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos lankymas ir ryšys su mokinių pasiekimais

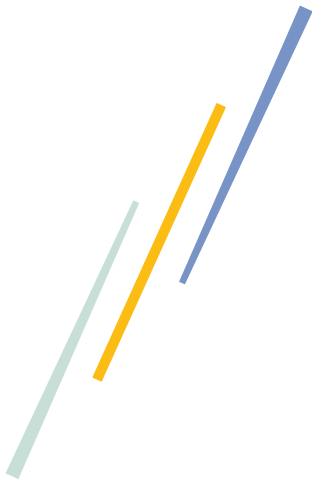
ŠMSM

Ikimokyklinio ugdymo įstaigą 3 metus ar daugiau lankė 65,8 proc. penkiolikmečių, palyginti su 2018 m. ši dalis išaugo.

Sumažėjo nelankusių ikimokyklinio ugdymo įstaigos arba lankusių ją trumpiau negu vienus metus, dalis.

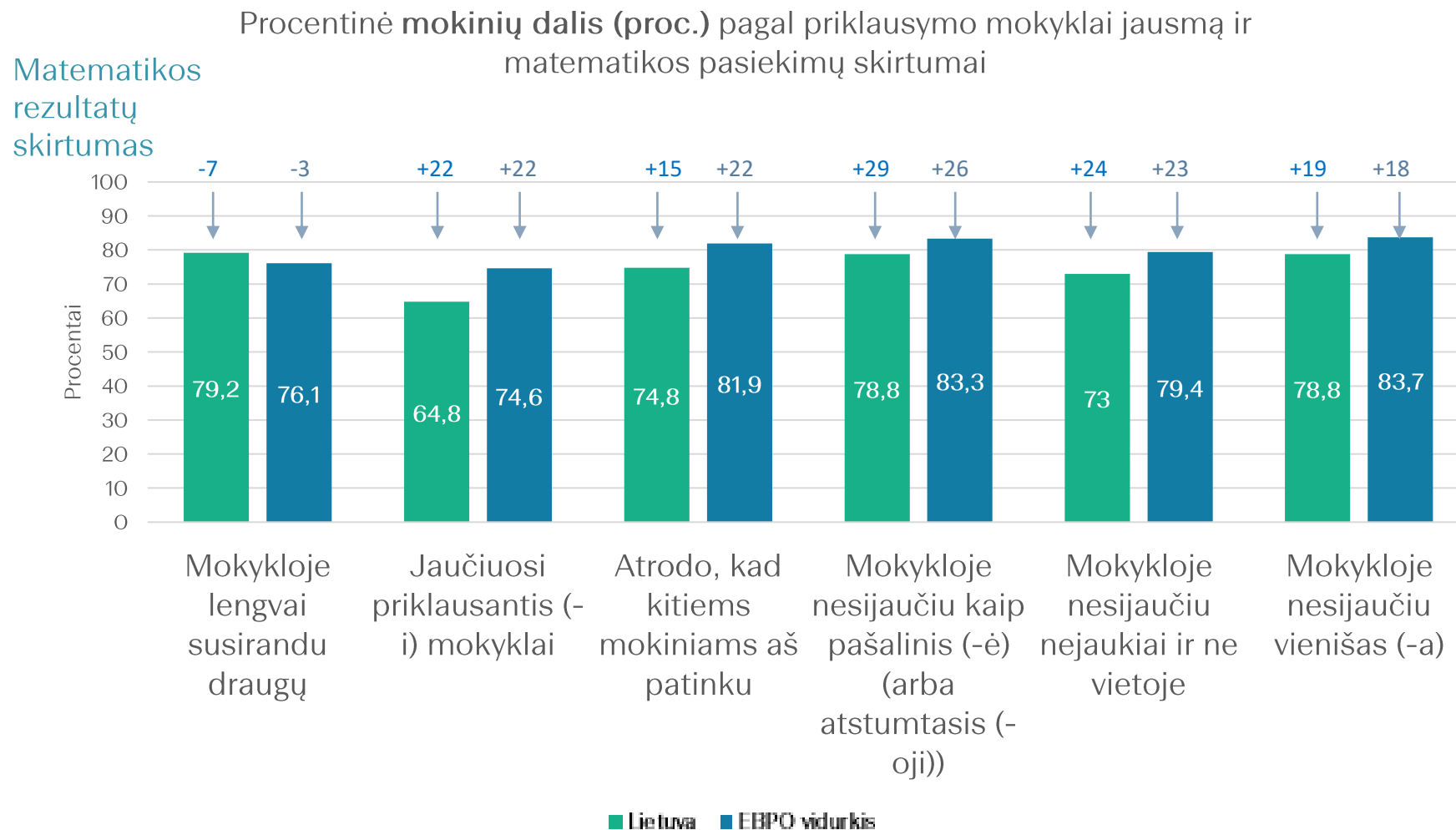
Mokinių, ikimokyklinio ugdymo įstaigą lankusių 3 ir daugiau metų, matematikos rezultatai 25 taškais aukštesni nei visiškai nelankusiųjų (skirtumas statistiškai reikšmingas).

**Pasiekimai pagal
vidinius ir išorinius veiksnius**

Priklausymo mokyklai jausmas

ŠMSM

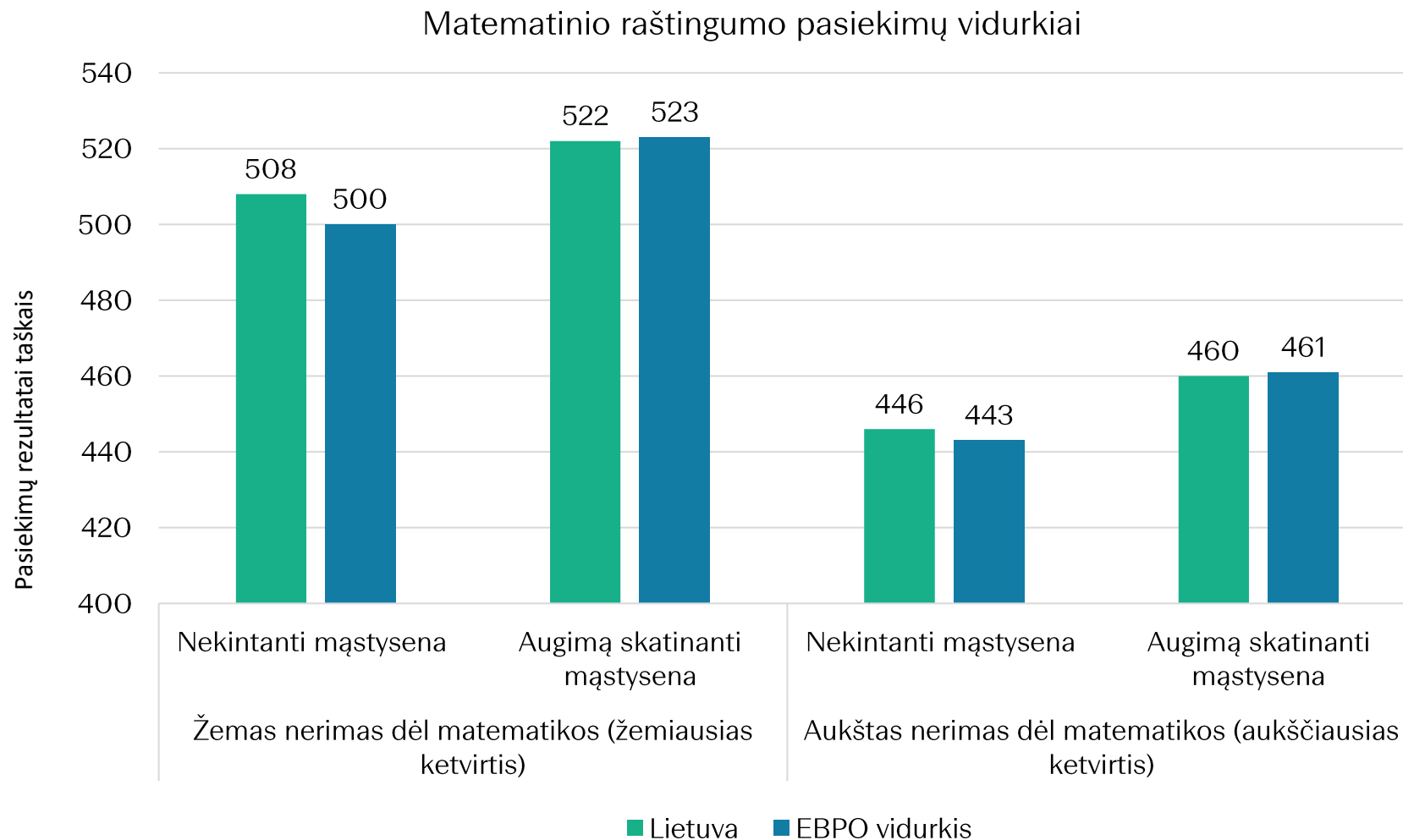

Mokiniai, besijaučiantys mokykloje gerai, **demonstruoja aukštesnį** matematinį raštingumą (išskyrus lengvai susirandančius draugų).

Lietuvos mokinių priklausymo mokyklai jausmas indeksas padidėjo.

Nerimas dėl matematikos ir mąstysenos pobūdis

ŠMSM

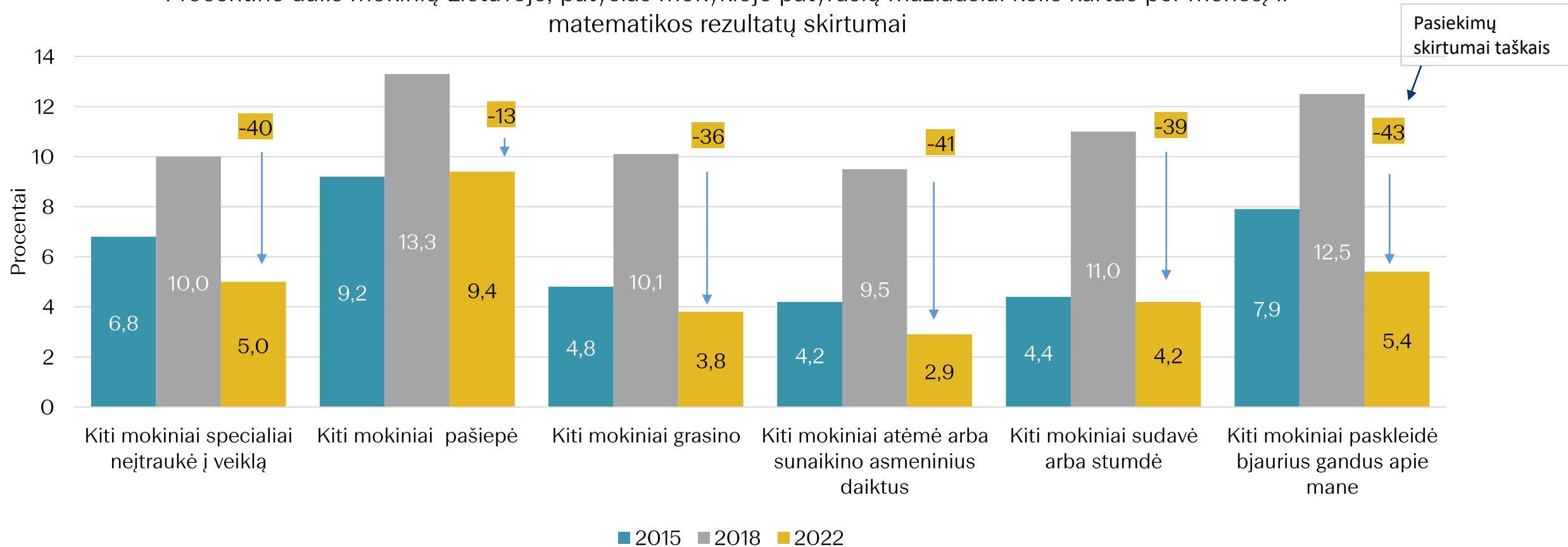
Matematikos rezultatai priklauso nuo mokinio mąstysenos būdo.

Aukščiausių rezultatų pasiekia mažai nerimo patiriantys ir augimo mąstysena pasižymintys mokiniai.

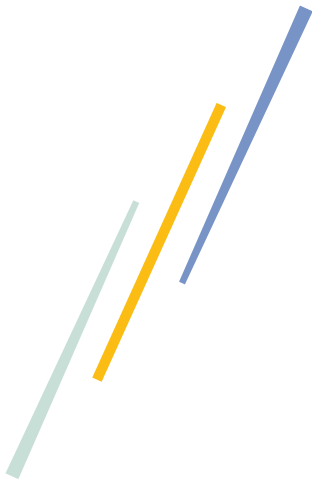
Patyčios mokyklose ir pasiekimai

ŠMSM

Procentinė dalis mokinių Lietuvoje, patyčias mokykloje patyrusių mažiausiai kelis kartus per mėnesį ir matematikos rezultatų skirtumai

Kokią nors patyčių formą **LIETUVOJE 2022 m.** patyrė **44,2 proc.** mokinių (EBPO – 51 proc.) (keliskart per metus ir dažniau). Mokykloje patyčias patiriančių mokinių matematikos rezultatai žemesni.

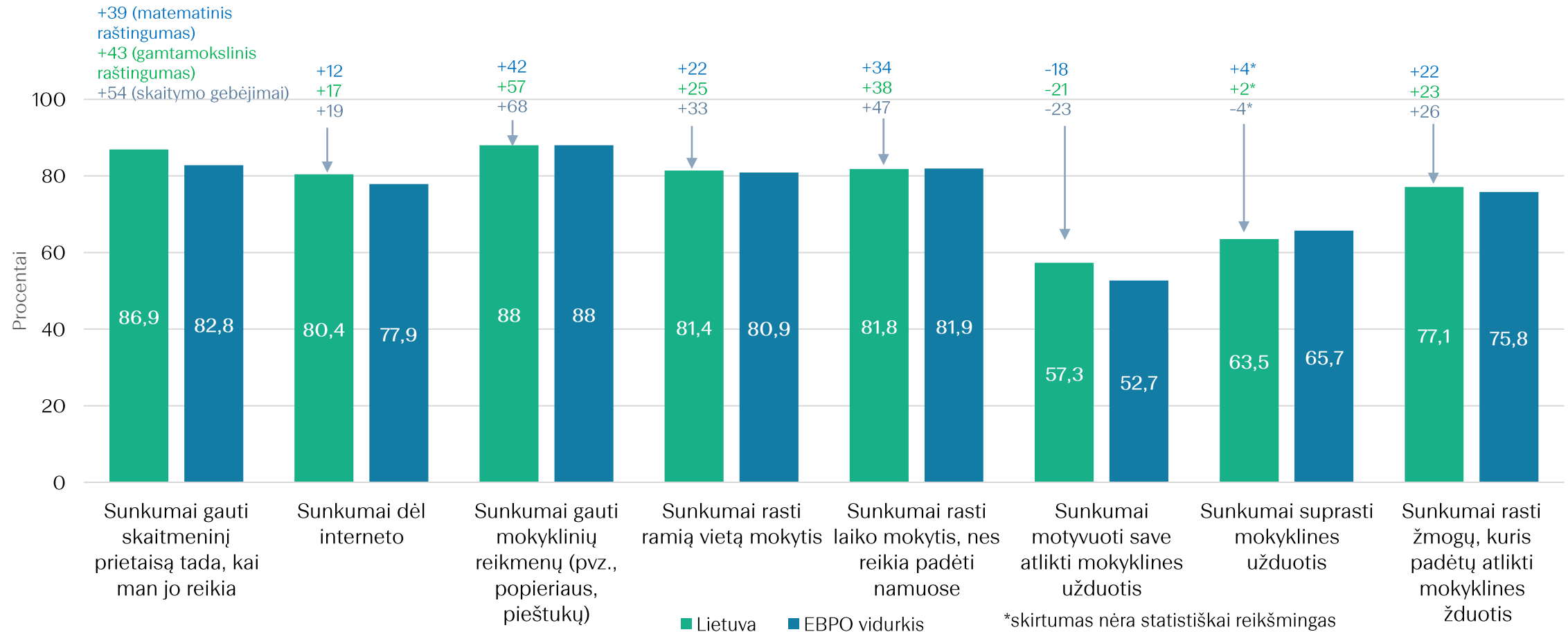

Pasiekimai nuotolinio mokymosi sąlygomis

Mokymosi sunkumai CoVID-19 laikotarpiu ir pasiekimai

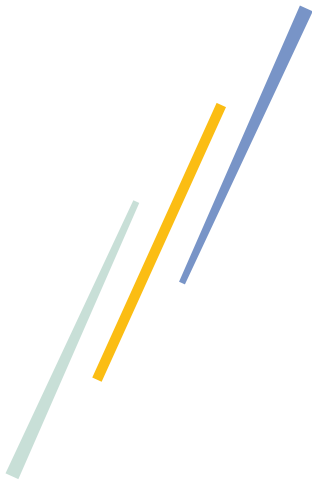
Mokinių mokykloje nevykstant pamokoms dėl COVID-19, nesusidūrusiems arba susidūrusiems tik kelis kartus su sunkumais dalis (proc.) ir pasiekimų skirtumai

ŠMSM

Didžiausia dalis susidūrė su savęs motyvavimu atlikti užduotis (42,7 proc.), suprasti mokyklines užduotis (36,5 proc.), mažiausia – su technologiniais sunkumais.

Mokiniai, su sunkumais dėl COVID-19 nesusidūrę ar susidūrę tik kelis kartus, demonstruoja **aukštesnius matematinio raštingumo rezultatus.**

PRELIMINARIOS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Preliminarios išvados ir rekomendacijos

ŠMSM

- **Mažinti SEK konteksto sąlygotą mokinių pasiekimų atotrūkį**, gerinant ugdymosi sąlygas per **paramos mokiniui** (pvz., mokinių konsultavimas, pagalba mokantis, papildomos pamokos, socialinė parama, vežiojimas ir kt.) sistemos plėtrą ir tobulinimą.
- Savivaldybių lygmeniu ieškoti veiksmingų būdų **mažinti pasiekimų atotrūkį tarp mokyklų**, o mokyklos lygmeniu – pačiose mokyklose, užtikrinti **lygias mokymo(si) galimybes ir prieinamumą**, didinti įtrauktį.
- Atkreipti mokyklų dėmesį į **pasiekimų lygmenis**, ugdymo procese taikyti **diferencijuotas ir individualizuotas užduotis**, ieškoti veiksmingų mokinių ugdymo strategijų.
- **Mažinti 2 lygmens nepasiekiančių mokinių dalį**, kartu skirti dėmesį ir tikslingus ugdymo būdus, siekiant **didinti aukščiausius lygmenis pasiekiančių mokinių dalį**.

Preliminarios išvados ir rekomendacijos

ŠMSM

- Ugdymo turinyje ypač daug dėmesio skirti matematinio mąstymo gebėjimams, daugiau dėmesio skirti bendrajam raštingumui, akcentuojant skirtingus pasiekimų lygmenis, aktualizuoti matematinio mąstymo gebėjimų ugdymą visuose pasiekimų lygmenyse.
- Į pedagogų rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą sistemingai diegti inovatyvius, įtraukius ugdymo metodus ir priemones, taip pat stiprinti **ne tik dalykinį, bet dar labiau psichologinį ir metodinį pasirengimą** veiksmingai dirbti kasdienėje profesinėje veikloje (pvz., klasės dėmesio valdymas, disciplinos palaikymas, individualių poreikių atliepimas, auganti mąstysena, grįžtamasis ryšys).
- Užtikrinti tinkamą mokyklų ir klasių technologinį aprūpinimą. Atkreipti dėmesį į tikslingą ir veiksmingą skaitmeninių priemonių ir išteklių naudojimą ugdymo procese.
- Didinti ankstyvojo ugdymo prieinamumą.
- Skatinti mokyklas, mokytojus **skleisti ir dalytis gerosiomis ugdymo proceso praktikomis**.

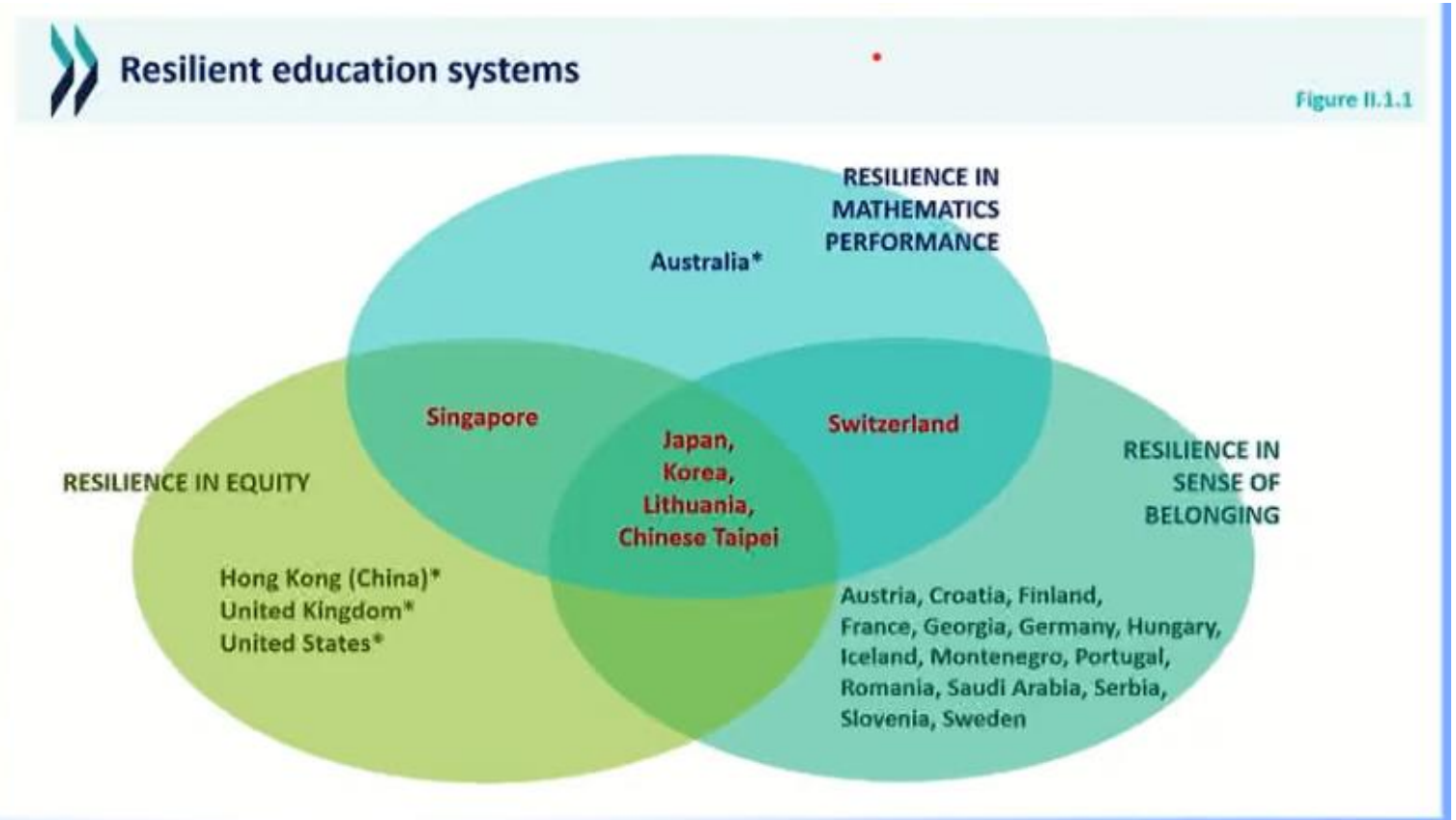
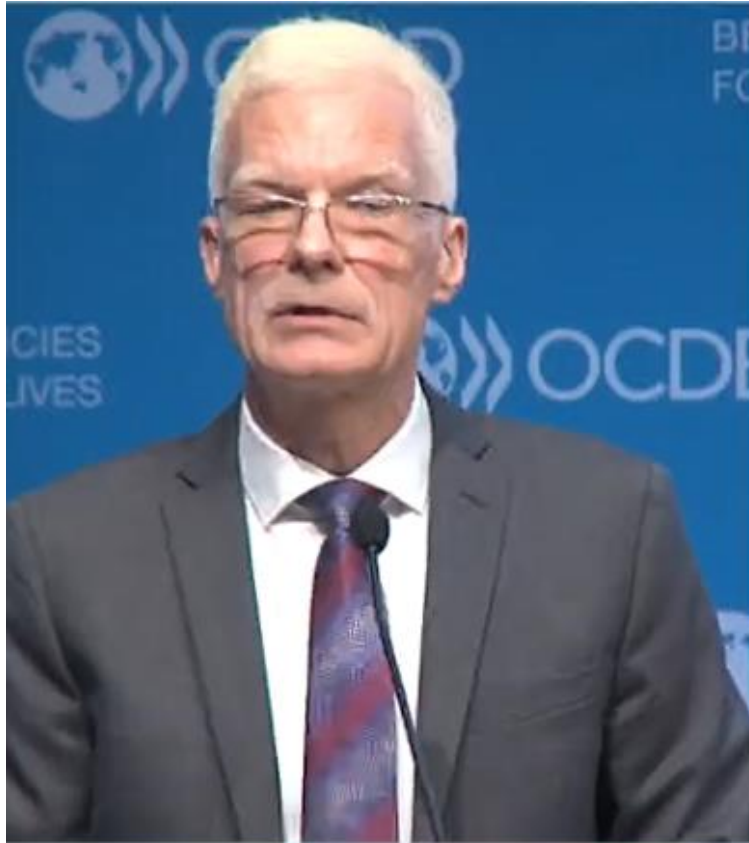
Preliminarios išvados ir rekomendacijos

ŠMSM

- Taikyti tikslingas priemones, nukreiptas mažinti vėlavimo į pamokas ir pamokų praleidimą be pateisinamos priežasties.
- Stiprinti mokinių **gerą jauseną** mokyklose, taikyti specialias priemones, skirtas patyčioms mažinti.
- Nerimą dėl matematikos mažinti ne tik mokant matematikos, tačiau ir skatinant teigiamą požiūrį į šį dalyką ir jo mokymąsi – tam svarbu tiek tikslinga parama mokantis, tiek augimo mąstysenos ugdymas.
- Didinti mokinių pasitikėjimą savo galiomis veikti, mokytis tvarkytis su baime dėl nesėkmių, auginti vidinę motyvaciją, mokytis mokinius susidoroti su sunkumais, didinti atkaklumą, atsparumą siekiant savo tikslų. Stiprinti mokinių pasitikėjimą savimi.

Atsparios švietimo sistemos

ŠMSM

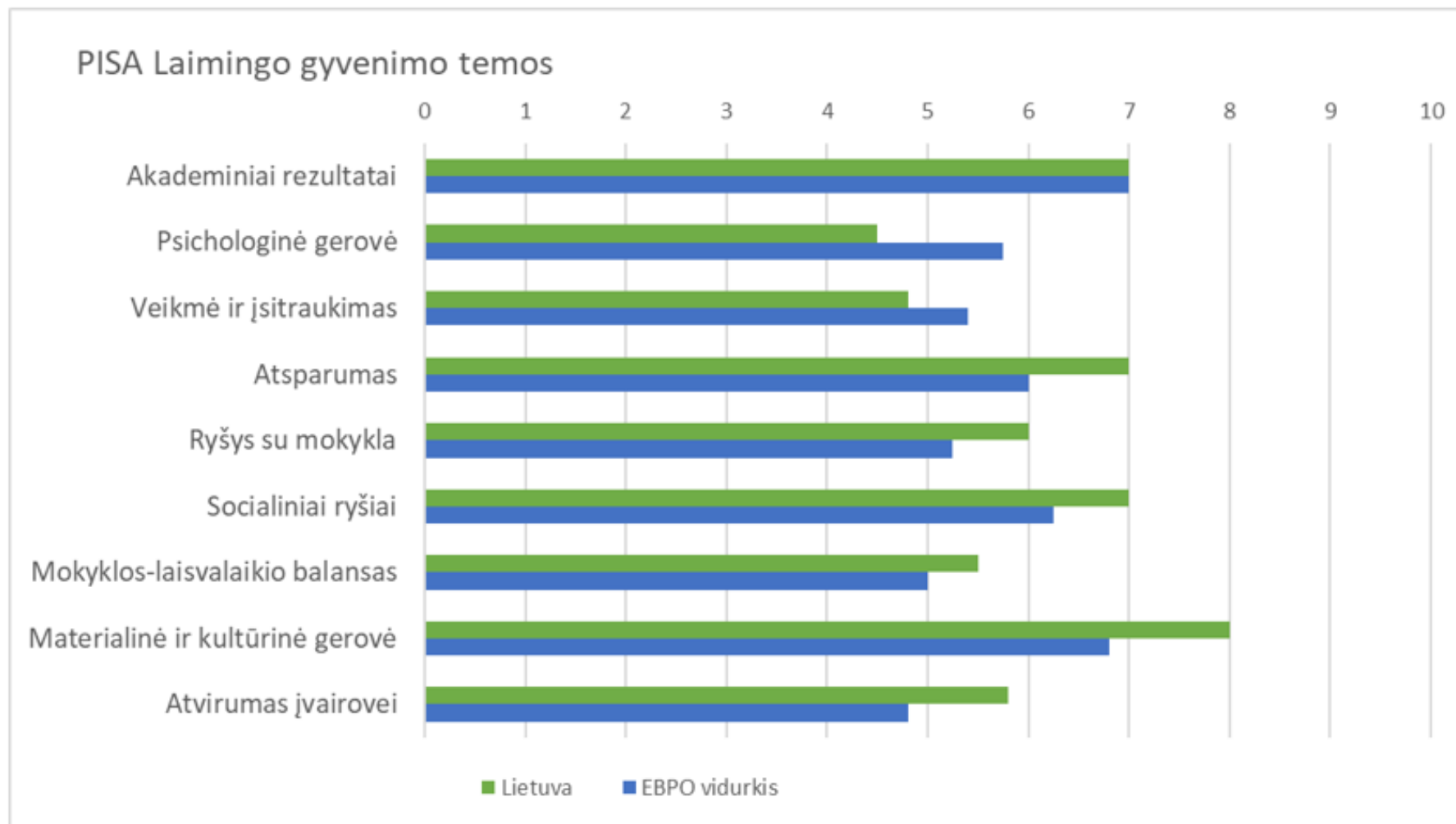

Andreas Schleicher

Indeksas susideda iš: atsparumas matematikos pasiekimų srityje, atsparumas švietimo teisingumo srityje, atsparumas mokyklos priklausymo jausmo srityje.

Laimingo gyvenimo indeksas: gyvenimas yra daugiau nei akademinė sėkmė

ŠMSM

Laimingo gyvenimo indeksas leidžia palyginti švietimo sistemų rezultatus, atsižvelgiant į įvairius mokinių gyvenimo aspektus.

PISA siekia parodyti **bendrą mokinių gerovę**, apimančią ne tik akademinius pasiekimus, bet ir platesnius laimės ir gyvenimo kokybės aspektus.

Švieslentėje yra 38 rodikliai iš 9 pagrindinių temų, gyvybiškai svarbių mokinių gerovei.

Daugiau informacijos apie EBPO PISA tyrimą

ŠMSM

<https://www.oecd.org/pisa/>

<https://iccs.acer.org/>

<https://smsm.lrv.lt/lt/teisine-informacija-1/ti-tyrimai-ir-analizes/tarptautiniai-tyrimai-ir-apzvalgos/tarptautiniai-svietimo-tyrimai>

<https://www.nsa.smm.lt/svietimo-stebesena/tyrimai/tarptautiniai-tyrimai/ebpo-pisa/>

<https://www.nsa.smm.lt/svietimo-stebesena/tyrimai/tarptautiniai-tyrimai/iea-iccs/>

Dėkojame:
mokyklų koordinatoriams,
mokytojams, mokyklų
vadovams, mokiniams,
mokyklų personalui,
kolegoms.

Naujausi tarptautinių tyrimų mokinių pasiekimai: kas svarbu ir kas nereikšminga Lietuvos švietimo padangėje?

IEA ICCS 2022 ir EBPO PISA 2022

Dr. Rita Dukynaitė

2023-12-07

Alanta

Konferencija–seminaras „Kartu mes galime daugiau“

